

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
HERCEGBOSANSKA ŽUPANIJA
MINISTARSTVO RADA, ZDRAVSTVA,
SOCIJALNE SKRBI I PROGNANIH**

Prijedlog

**ZAKON
O SOCIJALNOJ SKRBI**

Livno, veljača 2017. godine

Na temelju članka 26. stavak 1) točke e). i članka 15. i 16. Ustava Hercegbosanske županije („Narodne novine Hercegbosanske županije“ broj: 3/96, 8/96 9/00 i 9/04, 10/05), te članka 98. Poslovnika Skupštine Hercegbosanske županije („Narodne novine Hercegbosanske županije“ broj: 8/03, 14/03, 1/04 i 6/05), Skupština Hercegbosanske županije na sjednici održanoj _____ godine donosi

Z A K O N O SOCIJALNOJ SKRBI

DIO PRVI POGLAVLJE I – PREDMET

Članak 1. (Predmet zakona)

Ovim zakonom uređuju se: djelatnost socijalne skrbi, ciljevi socijalne skrbi, načela socijalne skrbi, prava iz socijalne skrbi, osiguranje usluga, nadležnost i postupak, financiranje, nadzor, evidencija i registri, ustanove socijalne skrbi, stručni radnici u socijalnoj skrbi, samostalno obavljanje poslova socijalne skrbi kao profesionalne djelatnosti, licenciranje ustanova socijalne skrbi i drugih davatelja socijalnih usluga, naknada štete i druga pitanja od značaja za ostvarivanje osnovnih prava iz socijalne skrbi u Hercegbosanskoj županiji (u daljem tekstu: Županija).

Članak 2. (Socijalna skrb)

Socijalna skrb je organizirana djelatnost od javnog interesa za županiju čiji je cilj pružanje pomoći socijalno ugroženim osobama, kao i osobama u nepovoljnim osobnim ili obiteljskim okolnostima, koja uključuje prevenciju, promicanje promjena, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku pojedincu, obitelji i skupinama, u svrhu unapređenja kvalitete života i osnaživanja korisnika u samostalnom zadovoljavanju osnovnih životnih potreba te njihovog aktivnog uključivanja u društvo.

Članak 3. (Značenje pojedinih izraza u zakonu)

Pojedini izrazi, u smislu ovog zakona, imaju sljedeće značenje:

1. **davatelj socijalnih usluga** je pravna ili fizička osoba koja je prema ovom zakonu ovlaštena i licencirana za obavljanje djelatnosti socijalne skrbi i pružanje socijalnih usluga.
2. **dijete** je osoba do navršениh 18 godina života;
3. **osoba potpuno nesposobna za rad** je osoba starija od 65 godina života, dijete do navršene 15. godine života i osoba kod koje je utvrđena nesposobnost za rad po posebnim propisima.
4. **zajamčena minimalna naknada** je pravo na novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstva koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba na način i pod uvjetima utvrđenim ovim zakonom .
5. **mlađa punoljetna osoba** je osoba koja je navršila 18, a nije navršila 21 godinu života;
6. **organizacije civilnog društva** su udruge građana i fondacije, kao i druge formalno

registrirane organizacije kao što su profesionalne udruge, dobrotvorne i vjerske organizacije, i slično;

7. **osnovne životne potrebe** su prehrana, smještaj, odjeća i druge stvari za osobne potrebe, njegu, kućne potrepštine, grijanje i zdravstvene potrebe, a obuhvaćaju i sudjelovanje u životu zajednice. Kod djece i mladih punoljetnih osoba, osobne životne potrebe obuhvaćaju i potrebe koje prvenstveno proizlaze iz njihovog razvoja i odrastanja te odgoja i obrazovanja. Kod djece i odraslih s invaliditetom osim osnovnih životnih potreba postoje i dodatne potrebe koje proizlaze iz njihovog fizičkog, mentalnog ili senzornog invaliditeta odnosno višestrukog invaliditeta radi njihovog aktivnog uključivanja u svakodnevni život zajednice na ravnopravnim osnovama sa drugima;
8. **obitelj** je zajednica koju čine bračni ili izvanbračni drugovi, djeca i drugi srodnici koji zajedno žive, privređuju, ostvaruju prihod na drugi način i troše ga zajedno. Članom obitelji smatra se i dijete koje ne živi u obitelji, a nalazi se na školovanju, do završetka redovitog školovanja, a najkasnije do navršene 27. godine života;
9. **samohrani roditelj** je roditelj koji sam skrbi za svoje dijete i uzdržava ga, a drugi roditelj je umro ili nepoznatog prebivališta ili boravišta.
10. **samac** je osoba koje nije u bračnoj ili izvanbračnoj zajednici, odnosno nema obitelj i živi sama;
11. **siromaštvo** – podrazumijeva se da osoba živi u siromaštvu onda kada su joj prihodi i sredstva nedovoljni, te ju sprečavaju da ima životni standard koji se smatra prihvatljivim u društvu u kojem živi;
12. **stanjem potrebe** smatra se trajno ili privremeno stanje, prouzročeno nepovoljnim osobnim, ekonomskim, socijalnim i drugim okolnostima u kojim je pojedincu ili obitelji neophodno pružiti podršku u cilju savladavanja socijalnih i životnih teškoća i stvaranja uvjeta za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba, ukoliko se te potrebe ne mogu na drugi način zadovoljiti, a na osnovu poštivanja ljudskog dostojanstva;
13. **socijalna isključenost** predstavlja proces u kojem su neke grupe postavljene na marginu društva i spriječene od potpunog sudjelovanja u društvu uslijed njihovog siromaštva, nedovoljnog obrazovanja, životnih vještina ili kao posljedica diskriminacije. Socijalna isključenost predstavlja i nedostatak pristupa adekvatnom mjestu stanovanja, nemogućnost zadovoljavanja određenih potreba zbog različitih sposobnosti, nemogućnost pristupa jednostavnoj modernoj infrastrukturi, prometu, informativno tehničkoj povezanosti i participaciji u aktivnostima u društvu;
14. **socijalna uključенost** predstavlja proces kojim se osigurava da oni koji su u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti dobiju mogućnosti i resurse potrebne kako bi u cijelosti sudjelovali u ekonomskom, društvenom i kulturnom životu, i uživaju standard i blagostanje koji se smatraju normalnim u društvu u kojem žive, te da potpunije sudjeluju u procesu donošenja odluka koje se izravno tiču njihovih života i pristupa temeljnim pravima;
15. **starija osoba** je osoba sa navršениh 65 godina ili više;
16. **izvanbračna zajednica** je životna zajednica neudane žene i neoženjenog muškarca, koja ispunjava uvjete propisane posebnim zakonom kojim se uređuju obiteljski odnosi;
17. **kućanstvo** je obiteljska ili druga zajednica osoba koje zajedno žive i podmiruju troškove života bez obzira na srodstvo.
18. **osoba s invaliditetom** je osoba koja ima dugotrajna tjelesna, mentalna, intelektualna ili osjetilna oštećenja;
19. **dijete s teškoćama u razvoju** je dijete koje zbog tjelesnih, senzornih, komunikacijskih, govorno-jezičnih ili intelektualnih teškoća treba dodatnu podršku za učenje i razvoj, kako bi ostvarilo najbolji mogući razvojni ishod i socijalnu uključенost.
20. **individualni plan** je plan promjena životne situacije odnosno ponašanja korisnika izrađen na temelju sveobuhvatne procjene potreba, poteškoća i resursa, u dogovoru s korisnikom i

- članovima obitelji, u svrhu prevladavanja nepovoljnih životnih okolnosti;
21. **primatelj usluge** je korisnik prava na socijalne usluge u smislu članka 26. ovoga Zakona te druga fizička osoba, obitelj ili kućanstvo kojem se pružaju socijalne usluge izvan mreže.
 22. **imovinsko stanje** čine prihod i imovina samca ili članova kućanstva.
 23. **prihodom** se smatraju sva novčana sredstva ostvarena po osnovi rada, mirovine, primitaka od imovine ili na neki drugi način (primjerice primitak od udjela u kapitalu, kamate od štednje i sl.) ostvarena u tuzemstvu i u inozemstvu sukladno propisima o oporezivanju dohotka, a umanjeni za iznos uplaćenog poreza;
 24. **imovinom** se smatraju pokretnine, nekretnine, imovinska prava, iznos gotovine u domaćoj i stranoj valuti, štednja odnosno novčana sredstva na osobnim računima ili štednim knjižicama, vrijednosni papiri, dionice, poslovni udjeli, stambena štednja, životno osiguranje i ostala imovina u tuzemstvu i u inozemstvu.

Članak 4. **(Značenje pojmova)**

Gramatička terminologija korištenja muškog i ženskog roda za pojmove u ovome zakonu, obuhvaća na jednak način oba spola, muškarce i žene.

Članak 5. **(Odgovornost u zadovoljavanju socijalnih potreba)**

- (1) Svatko je dužan brinuti se za zadovoljavanje svojih životnih potreba i životnih potreba osoba koje je po zakonu ili po drugoj pravnoj osnovi dužan uzdržavati.
- (2) Svatko je svojim radom, prihodom i imovinom dužan pridonositi sprječavanju, otklanjanju ili ublažavanju vlastite socijalne ugroženosti, kao i socijalne ugroženosti članova svoje obitelji, posebice djece i drugih članova obitelji koji se ne mogu brinuti o sebi.

POGAVLJE II – DJELATNOST I CILJEVI SOCIJALNE SKRBI

Članak 6. **(Djelatnost socijalne skrbi)**

- (1) Djelatnošću socijalne skrbi smatraju se organizirane mjere i aktivnosti na stvaranju uvjeta za ostvarivanje zaštitne funkcije obitelji, uvjeta za samostalan život i rad osoba koje se nalaze u stanju potrebe ili za njihovo aktiviranje u skladu sa sposobnostima, osiguravanje sredstava za život materijalno neosiguranim i za rad nesposobnim pojedincima i drugim pojedincima koji su u stanju potrebe, kao i osiguravanje drugih oblika socijalne skrbi.
- (2) Pod djelatnošću socijalne skrbi podrazumijeva se i pružanje podrške korisniku u izlasku iz stanja siromaštva i socijalne isključenosti.

Članak 7. **(Ciljevi socijalne skrbi)**

Ciljevi socijalne skrbi su:

- a) dostići, odnosno održavati neovisnost pojedinaca i obitelji u zadovoljavanju životnih potreba;
- b) omogućiti dostupnost usluga i ostvarivanje prava u socijalnoj skrbi;
- c) stvoriti jednake mogućnosti pojedinaca za samostalan život i aktivno sudjelovanje u zajednici;

- d) očuvati i unaprijediti obiteljske odnose i poticati obiteljsku solidarnost;
- e) prevenirati i otkloniti posljedice zlostavljanja, zanemarivanja ili eksploatacije.
- f) poboljšanje položaja korisnika prava u zajednici;
- g) uspostave socijalnih programa koji će osigurati uvjete za održivi razvoj korisnika uz smanjivanje dugoročne ovisnosti o podršci socijalne skrbi;

Članak 8.
(Obavljanje djelatnosti socijalne skrbi)

- (1) Djelatnost socijalne skrbi obavljaju ustanove socijalne skrbi, jedinice lokalne samouprave, udruge i fondacije, organizacije koje osnivaju vjerske zajednice, građanin pojedinac, kao i druge fizičke i pravne osobe sukladno sa zakonom.
- (2) Ustanove iz stavka (1) ovog članka mogu se osnovati kao javne i privatne, osim centra za socijalnu skrb koji se osniva isključivo kao javna ustanova.

Članak 9.
(Komora socijalnih radnika)

- (1) Komora socijalnih radnika (u daljnjem tekstu: Komora) samostalna je, neovisna, strukovna organizacija sa svojstvom pravne osobe i javnim ovlastima.
- (2) Komora predstavlja i zastupa interese magistara socijalnog rada, magistara socijalne politike i sveučilišnih prvostupnika socijalnog rada, unapređuje djelatnost socijalnog rada, te se brine za ugled i pravilno obavljanje djelatnosti socijalnog rada .
- (3) Bliže odredbe o Komori socijalnih radnika biti će regulirane posebnim zakonom.

Članak 10.
(Ostvarenje prava iz socijalne skrbi)

- (1) Prava utvrđena ovim zakonom ne može ostvariti osoba koja takvo pravo koristi po drugim propisima.
- (2) Prava iz socijalne skrbi su osobna i ne mogu se prenositi niti nasljeđivati.
- (3) Novčana naknada koja se ostvaruje temeljem ovog zakona ne može biti predmet osiguranja ili prinudne ovrhe.

Članak 11.
(Evidencija)

- (1) O pravima iz ovog zakona vodi se jedinstvena evidencija.
- (2) Evidencija iz stavka (1) ovog članka vodi se u elektronskom i u papirnom obliku.
- (3) Administriranje novčanih naknada i ostalih prava korisnika se vrši u okviru različitih vrsta registara na razini županije koji su podržani elektroničkim informacijskim sustavima.
- (4) Ustanove socijalne skrbi i drugi davatelji usluga socijalne skrbi dužni su čuvati dokumentaciju korisnika, u izvornom, a ako je moguće i u elektronskom obliku, kao i da je osiguraju od neovlaštenog pristupa, umnožavanja i zloupotrebe, neovisno od oblika u kome su podatci iz dokumentacije sačuvani.
- (5) Ministar rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih (u daljnjem tekstu: Ministar) donosi Pravilnik o jedinstvenom vođenju evidencije i dokumentacije korisnika prava, oblika, mjera i usluga iz socijalne skrbi u županiji.

Članak 12.

(Nadzor)

- (1) Ministarstvo rada, zdravstva, socijalne skrbi i prognanih (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) vrši nadzor nad provođenjem ovoga zakona, drugih propisa i općih akata donesenih na temelju ovog zakona, kao i nad stručnim radom ustanova koje osniva županija, odnosno općina.
- (2) Mjerodavna županijska tijela uprave izdaju instrukcije i vrše neposredni upravni nadzor i kontrolu namjenskog trošenja sredstava namijenjenih za ostvarivanje prava po ovom zakonu, a koja se osiguravaju iz županijskog proračuna.

Članak 13.

(Primjena odredaba Zakona o upravnom postupku)

U postupku ostvarivanja prava utvrđenih ovim zakonom primjenjuju se odgovarajuće zakonske odredbe o upravnom postupku ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Članak 14.

(Nositelji socijalne skrbi)

- (1) Socijalna skrb je u interesu za Županiju.
- (2) Županija utvrđuje: osnovna i proširena prava, kriterije i korisnike socijalne skrbi, prati stanje i ostvarenje prava, može osnivati ustanove socijalne skrbi od značaja za županiju, usmjerava rad ustanova socijalne skrbi, donosi odluku o visini naknada iz osnovnih i proširenih prava i druge akte kojima propisuje uvjete za ostvarenje prava iz socijalne skrbi, osigurava sredstva za realizaciju prava iz ovog zakona i propisa donesenih na temelju ovog zakona, vrše koordinaciju aktivnosti socijalne skrbi druge poslove u ostvarivanju ciljeva socijalne skrbi.
- (3) Jedinice lokalne samouprave mogu, sukladno specifičnim potrebama stanovništva na svom području, razvijati programe i donositi odluke o pravima u socijalnoj skrbi za koja su u mogućnosti osigurati i sredstva.

DIO DRUGI POGLAVLJE III – NAČELA SOCIJALNE SKRBI

Članak 15.

(Načelo supsidijarnosti)

Osoba koja ne može osigurati uzdržavanje svojim radom, pravima koja proizlaze iz rada ili osiguranja, primitkom od imovine, iz drugih izvora, od osoba koje su je dužne uzdržavati na temelju propisa kojima se uređuju obiteljski odnosi ili na neki drugi način, ima prava u sustavu socijalne skrbi pod uvjetima propisanim ovim Zakonom.

Članak 16.

(Načelo socijalne pravičnosti)

Korisnik koji ostvaruje prava iz sustava socijalne skrbi ne može korištenjem tih prava postići povoljniji materijalni položaj od osobe koja sredstva za život ostvaruje radom ili po osnovi prava koja proizlaze iz rada.

Članak 17.

(Načelo dostupnosti)

Socijalna skrb osigurava se na način koji omogućuje fizičku i ekonomsku dostupnost korisniku.

Članak 18.

(Načelo individualizacije)

- (1) Korisnik ostvaruje prava u sustavu socijalne skrbi u skladu s individualnim potrebama i uz aktivno sudjelovanje korisnika.
- (2) Prava u sustavu socijalne skrbi su osobna, neprenosiva i ne mogu se nasljeđivati.

Članak 19.

(Načelo uključenosti korisnika u zajednicu)

Socijalne usluge se, ako je to moguće, korisniku pružaju u njegovom domu ili lokalnoj zajednici, kroz izvaninstitucijske oblike skrbi, radi poboljšanja kvalitete života i uključenosti u zajednicu.

Članak 20.

(Načelo pravodobnosti)

Socijalna skrb ostvaruje se na način koji osigurava pravodobno uočavanje potreba korisnika i pružanje socijalnih usluga radi sprječavanja nastanka ili razvoja stanja koja ugrožavaju sigurnost i zadovoljavanje životnih potreba i sprječavaju njegovu uključenost u zajednicu.

Članak 21.

(Načelo poštivanja ljudskih prava i integriteta korisnika)

Prava u sustavu socijalne skrbi osiguravaju se korisniku uz poštivanje ljudskih prava, fizičkog i psihičkog integriteta, sigurnosti i uvažavanje etičkih, kulturnih i vjerskih uvjerenja.

Članak 22.

(Načelo zabrane diskriminacije)

Zabranjena je izravna i neizravna diskriminacija korisnika socijalne skrbi sukladno posebnom zakonu.

Članak 23.

(Načelo informiranosti o pravima i uslugama)

- (1) Svaka osoba ima pravo na informaciju o pravima i uslugama te pravo na podršku u prevladavanju komunikacijskih teškoća u sustavu socijalne skrbi koje pridonose zadovoljavanju osobnih potreba i poboljšanju kvalitete života u zajednici.
- (2) Pravo na informaciju iz stavka 1. ovoga članka može se uskratiti ako bi dana informacija drugu osobu stavila u nepovoljan položaj.

Članak 24.

(Načelo tajnosti i zaštite osobnih podataka)

Korisniku prava u sustavu socijalne skrbi mora se osigurati tajnost i zaštita osobnih podataka, sukladno posebnom propisu, ako ovim Zakonom nije drugačije propisano.

Članak 25.
(Načelo poštivanja privatnosti)

- (1) Korisnik prava u sustavu socijalne skrbi ima pravo na poštivanje privatnosti prilikom pružanja usluga socijalne skrbi.
- (2) Osoba koja pruža uslugu u djelatnosti socijalne skrbi ne smije narušavati privatnost korisnika preko mjere nužne za pružanje usluge ili osiguravanje prava korisniku.

POGLAVLJE IV - KORISNICI SOCIJALNE SKRBI

Članak 26.
(Korisnici prava iz socijalne skrbi)

- (1) Korisnici socijalne skrbi, u smislu ovog zakona, su državljani Bosne i Hercegovine s prebivalištem na području Županije, koji se nalaze u stanju potrebe i to:
 - a) **djeca:**
 1. djeca bez roditeljske skrbi;
 2. odgojno zanemarena djeca;
 3. odgojno zapuštena djeca - djeca u sukobu sa zakonom;
 4. djeca čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama;
 5. djeca s invaliditetom;
 6. djeca žrtve obiteljskog i drugog nasilja;
 7. djeca žrtve trgovine ljudima;
 8. djeca žrtve zlouporabe psihoaktivnih supstanci i drugih oblika ovisnosti;
 9. djeca s društveno negativnim ponašanjem;
 10. djeca bez pratnje
 11. djeca kojoj je zbog posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne skrbi;
 - b) **punoljetne osobe:**
 1. osobe s invaliditetom;
 2. materijalno neosigurane osobe i osobe u stanju siromaštva;
 3. starije osobe bez obiteljske skrbi;
 4. osobe s društveno negativnim ponašanjem;
 5. žrtve obiteljskog i drugog nasilja;
 6. žrtve trgovine ljudima;
 7. žrtve zlouporabe psihoaktivnih tvari i drugih oblika ovisnosti;
 8. beskućnici;
 9. osobe kojima je zbog posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne skrbi.
- (2) Strani državljani i osobe bez državljanstva mogu ostvariti prava utvrđena ovim zakonom, u skladu s važećim propisima u Bosni i Hercegovini, međunarodnim ugovorima i konvencijama.

Članak 27.
(Djeca korisnici socijalne skrbi)

Pod djetetom, korisnikom socijalne skrbi u smislu članka 26. ovog zakona, podrazumijeva se:

- a) dijete bez roditeljske skrbi koje je bez oba roditelja, nepoznatih roditelja, napušteno od roditelja, dijete roditelja kojima je oduzeto pravo da žive s djetetom, dijete roditelja kojima je oduzeto roditeljsko pravo i dijete roditelja spriječenih da vrše roditeljsku dužnost;
- b) odgojno zanemareno dijete koje zbog nedovoljnog nadzora i brige roditelja ili skrbnika/posvojitelja, te negativnog utjecaja sredine, narušava opće prihvaćene norme ponašanja;
- c) odgojno zapušteno dijete - dijete u sukobu sa zakonom koje svojim ponašanjem narušava opće prihvaćene norme ponašanja i vrši prekršaje i kaznena djela;
- d) dijete čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama čiji roditelji zbog nesređenih obiteljskih odnosa, materijalnih ili drugih razloga nisu u mogućnosti da mu osiguraju normalne uvjete za pravilan odgoj, fizički, psihički i emocionalni razvoj;
- e) dijete s invaliditetom je dijete s fizičkim, mentalnim, intelektualnim ili senzornim oštećenjima odnosno višestrukim oštećenjima,
- f) dijete žrtva obiteljskog i drugog nasilja koje je žrtva fizičkog, psihičkog ili seksualnog zlostavljanja i kome je nanesena fizička, psihička, seksualna ili ekonomska šteta ili patnja kao i prijetnja takvim djelima ili propuštanje činjenja i dužne pažnje koje ozbiljno sputavaju dijete da uživa u svojim pravima i slobodama na principu ravnopravnosti u javnoj ili privatnoj sferi života;
- g) dijete žrtva trgovine ljudima koje je vrbovano, oteto, prevezeno, skriveno, nasilno transportirano ili prihvaćeno u svrhu eksploatacije čak ako nije upotrijebljeno neko od sredstava prijetnje ili uporabe sile, prinude, prevare, obmane ili drugog sličnog sredstva bez obzira je li dijete dalo svoj dobrovoljni pristanak za eksploataciju ili ne;
- h) dijete žrtva zlouporabe psihoaktivnih tvari (alkohol, droga i slično) i drugih oblika ovisnosti (internet, kocka i slično) koje zbog ovisnosti, negativnih socijalnih utjecaja i emocionalnih poremećaja narušava i ugrožava svoje zdravlje i život;
- i) dijete s društveno negativnim ponašanjem koje se odaje besposličarenju, skitnji, prosjačenju i drugim oblicima društveno negativnog ponašanja;
- j) dijete bez pratnje koje je stranac, a koje se prije ulaska u Bosnu i Hercegovinu nalazi bez pratnje roditelja ili skrbnika ili ono dijete koje ostane bez pratnje roditelja odnosno skrbnika nakon ulaska na područje Županije;
- k) dijete kome je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne skrbi koje se nađe u stanju potrebe zbog siromaštva, elementarne nepogode, izbjeglištva, ratnog stanja, pretrpljene prisilne migracije, repatrijacije, smrti jednog ili više članova obitelji, povratka s liječenja, otpuštanja iz ustanove ili drugih nepredvidivih okolnosti.

Članak 28.

(Punoljetne osobe korisnici socijalne skrbi)

Pod punoljetnom osobom, korisnikom socijalne skrbi u smislu članka 26. ovog zakona podrazumijeva se:

- a) osoba s invaliditetom s tjelesnim, mentalnim, intelektualnim i senzornim teškoćama, odnosno višestrukim oštećenjima;
- b) materijalno neosigurana osoba ili osoba u stanju siromaštva koja je kvalificirana za zajamčenu minimalnu naknadu;
- c) starija osoba bez obiteljske skrbi s navršениh 65 godina života i više, koja zbog trajnih promjena u psihosocijalnom ili zdravstvenom stanju ne može zadovoljiti osnovne životne potrebe i koja nema članova obitelji ni srodnike koji su po zakonu obvezni uzdržavati je, ili ako ih ima da te osobe nisu u mogućnosti izvršavati obvezu uzdržavanje;
- d) osoba s društveno negativnim ponašanjem koja se odaje besposličarenju, skitnji,

- prosjačenju, prostituciji i drugim oblicima društveno negativnog ponašanja;
- e) osoba žrtva obiteljskog i drugog nasilja koja je žrtva tjelesnog, psihičkog ili seksualnog zlostavljanja i kojoj je nanescena tjelesna, psihička, seksualna ili ekonomska šteta ili patnja kao i prijetnja takvim djelima ili propuštanje činjenja i dužne pažnje koje ozbiljno sputavaju osobu da uživa u svojim pravima i slobodama na principu ravnopravnosti u javnoj ili privatnoj sferi života;
 - f) osoba žrtva trgovine ljudima koja je oteta, prevezena, skrivena, nasilno transportirana ili prihvaćena putem prijetnje ili uporabom sile, ili je obmanjivanjem ili drugim oblicima prinude ili prijevare navedena na pristanak vlastitog eksploatiranja, i time dovedena u stanje potrebe;
 - g) osoba žrtva zlouporabe psihoaktivnih sredstava i drugih oblika ovisnosti koje je došla u stanje potrebe zbog uporabe psihoaktivnih tvari, negativnih socijalnih utjecaja i emocionalnih poremećaja i time narušava i ugrožava svoje zdravlje i život zbog čega ima probleme u društvenim i obiteljskim odnosima i osiguravanju egzistencije;
 - h) beskućnik, kao osoba koja nema mjesto stanovanja niti sredstava kojima bi mogla osigurati stanovanje te je privremeno smještena u prihvatilištu, ili boravi na javnim ili drugim mjestima koja nisu namijenjena za stanovanje;
 - i) osoba kojoj je uslijed posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne skrbi zbog siromaštva, elementarne nepogode, izbjeglištva, ratnog stanja, pretrpljene prisilne migracije, repatrijacije, smrti jednog ili više članova obitelji, povratka s liječenja, otpuštanja iz ustanove ili drugih nepredvidivih okolnosti.

POGLAVLJE V - PRAVA IZ SOCIJALNE SKRBI

Članak 29. (Osnovna i proširena prava)

- (1) Prava iz ovog zakona su osnovna i proširena prava iz socijalne skrbi.
- (2) Osnovna prava su:
 - 1. pravo na zajamčenu minimalnu naknadu,
 - 2. pravo na jednokratnu pomoć,
 - 3. pravo na izuzetnu pomoć
 - 4. pravo na socijalne usluge.
- (3) Proširena prava su:
 - 1. stanovanje u lokalnoj zajednici uz podršku u zbrinjavanju punoljetnih osoba nakon napuštanja ustanova ili smještaja u drugu obitelj,
 - 2. jednokratne podrške u naturi,
 - 3. podrške za školovanje djece iz socijalno ugroženih obitelji,
 - 4. naknada za pogrebne troškove korisnika prava,
 - 5. usluge SOS telefona za korisnike (žrtve obiteljskog nasilja, ovisnike o psihoaktivnim supstancama i sl.)
 - 6. subvencioniranje komunalnih troškova.

1. Pravo na zajamčenu minimalnu naknadu

Članak 30. (Zajamčena minimalna naknada)

Zajamčena minimalna naknada je pravo na novčani iznos kojim se osigurava zadovoljavanje osnovnih životnih potreba samca ili kućanstva koji nemaju dovoljno sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba.

Članak 31.

(Osnovica za izračun zajamčene minimalne naknade)

Osnovicu na temelju koje se izračunava iznos zajamčene minimalne naknade odlukom utvrđuje Vlada Hercegbosanske županije.

Članak 32.

(Priznavanje prava na zajamčenu minimalnu naknadu)

Zajamčena minimalna naknada priznaje se samcu ili kućanstvu koji nemaju sredstva za uzdržavanje u visini propisanoj u članku 34. ovog Zakona niti ih je u mogućnosti ostvariti radom, primitkom od imovine, od obveznika uzdržavanja, ili na drugi način.

Članak 33.

(Korisnici koji nemaju pravo na zajamčenu minimalnu naknadu)

(1) Nema pravo na zajamčenu minimalnu naknadu samac ili kućanstvo ako:

- a) samac ili član kućanstva ima u vlasništvu drugi stan ili kuću, osim stana ili kuće koju koristi za stanovanje, a koji može otuđiti ili iznajmiti i time osigurati sredstva za podmirenje osnovnih životnih potreba, poslovni prostor koji ne koristi za obavljanje registrirane djelatnosti te vrijedne pokretnine (plovila, umjetnička djela i sl.);
- b) je samac ili član kućanstva prodao ili darovao imovinu, odrekao se prava na nasljeđivanje ili ustupio svoj nasljedni dio, ako je od iznosa ostvarenog prodajom ili iznosa koji odgovara visini osnovice za plaćanje poreza na promet darovane imovine ili nasljednog dijela kojega se odrekao ili ustupio mogao osigurati uzdržavanje u iznosu zajamčene minimalne naknade;
- c) je samac ili član kućanstva vlasnik imovine koju bi mogao koristiti ili prodati bez ugrožavanja osnovnih životnih potreba i time osigurati sredstva u iznosu zajamčene minimalne naknade propisane ovim Zakonom za osobno uzdržavanje ili uzdržavanje članova kućanstva;
- d) je samac ili član kućanstva vlasnik osobnog vozila, osim osobnog vozila koje služi za prijevoz samca ili člana kućanstva korisnika prava po osnovi invaliditeta, starije i nemoćne teško pokretne osobe ili je prema procjeni stručnog radnika centra za socijalnu skrb osobno vozilo nužno radi prometne izoliranosti;
- e) samac ili član kućanstva koristi osobno vozilo u vlasništvu druge pravne ili fizičke osobe, osim ako je prema procjeni stručnog radnika centra za socijalnu skrb osobno vozilo nužno radi prometne izoliranosti;
- f) je samac sklopio ugovor o doživotnom uzdržavanju kao primatelj uzdržavanja;
- g) radno sposobni samac nije evidentiran kao nezaposlena osoba pri nadležnoj službi za zapošljavanje ili ako je u razdoblju od 6 mjeseci prije pokretanja postupka odbila ponuđena zaposlenja odnosno ako ima prilike privremenim sezonskim povremenim i sličnim poslovima ostvariti sredstva za podmirenje osnovnih životnih potreba ili ostvariti drugi prihod;
- h) može osigurati uzdržavanje po drugoj osnovi.

(2) Nema pravo na zajamčenu minimalnu naknadu beskućnik na privremenom smještaju u

prihvatištu te korisnik usluge smještaja ili organiziranog stanovanja sukladno odredbama ovoga Zakona ili posebnih propisa.

- (3) Iznos zajamčene minimalne naknade iz članka 34. stavka 1. ovoga Zakona umanjuje se kućanstvu za udio radno sposobnog člana kućanstva iz stavka 1. točke g). ovoga članka;
- (4) Iznos zajamčene minimalne naknade iz članka 34. stavka 1. ovoga Zakona umanjuje se kućanstvu za udio člana kućanstva koji je sklopio ugovor o doživotnom uzdržavanju kao primatelj uzdržavanja.

Članak 34.

(Iznos zajamčene minimalne naknade)

- (1) Iznos zajamčene minimalne naknade za samca utvrđuje se u iznosu od 100% osnovice iz članka 31. ovog Zakona, dok se za kućanstvo utvrđuje u iznosu koji predstavlja zbroj udjela za svakog člana kućanstva, s tim da udjeli članova kućanstva iznose:
 1. za samohranog roditelja: 100% osnovice iz članka 31. ovoga Zakona
 2. za odraslog člana kućanstva: 60% osnovice iz članka 31. ovoga Zakona
 3. za dijete: 40% osnovice iz članka 31. ovoga Zakona.
- (2) Ako samac ili kućanstvo ostvaruje prihod, visina zajamčene minimalne naknade utvrđuje se kao razlika između iznosa zajamčene minimalne naknade određene stavkom 1. ovoga članka i prosječnog mjesečnog prihoda samca ili kućanstva ostvarenog u tri mjeseca prije mjeseca u kojem je pokrenut postupak.
- (3) Iznos zajamčene minimalne naknade iz stavka 1. ovoga članka za kućanstvo ne može biti veći od neto iznosa minimalne plaće u Federaciji BiH prema zadnjim objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku.

Članak 35.

(Prihod samca i kućanstva)

- (1) U prihod u smislu članka 34. stavka 2. ovoga Zakona ne uračunava se:
 - novčana naknada za tjelesno oštećenje,
 - ortopedski dodatak,
 - doplatak za pomoć i njegu,
 - osobna invalidnina,
 - doplatak za djecu,
 - novčana naknada za životinje koje su usmrćene ili uginule prilikom provedbe naređenih mjera prema posebnom propisu,
 - stipendija za školovanje učenika ili studenta dok traje redovito školovanje ili studiranje, a najdulje do 27. godine života,
 - naknada koju prima udomitelj za potrebe smještenog korisnika,
 - iznos novčanih sredstava koja fizičke osobe ostvare na osnovi donacija pravnih i fizičkih osoba za zdravstvene potrebe,
 - iznos sredstava za saniranje posljedica elementarnih nepogoda,
 - iznos sredstava za uzdržavanje za dijete ostvarenih po osnovi privremenog uzdržavanja odnosno skrbništva pri centru za socijalnu skrb,
 - nagrada učenicima za vrijeme praktičnog rada,
 - novčana pomoć i putni troškovi osobe na stručnom osposobljavanju za rad bez zasnivanja radnog odnosa,
 - novčani primitak za opremu novorođenog djeteta i primitak po osnovi naknada za novorođenče.
- (2) U prihod u smislu članka 34. stavka 2. ovoga Zakona ne uračunavaju se pomoći i naknade

koje osiguravaju jedinice lokalne samouprave, na temelju odluka predstavničkih tijela, do iznosa zajamčene minimalne naknade.

- (3) Iznos prihoda iz članka 34. stavka 2. ovoga Zakona umanjuje se za iznos koji na temelju propisa kojim se uređuju obiteljski odnosi član kućanstva plaća za uzdržavanje osobe koja nije član toga kućanstva.

Članak 36. (Prihod poljoprivrednika)

- (1) Poljoprivredniku i članu njegovog kućanstva koji obavlja poljoprivrednu djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje te na temelju poljoprivredne djelatnosti ima obvezno mirovinsko i zdravstveno osiguranje, prosječni mjesečni prihod utvrđuje se prema poreznoj prijavi ili prema rješenju nadležne porezne uprave o godišnjem paušalnom iznosu poreza na dohodak i na osnovu katastarskih podataka.
- (2) Odredba stavka 1. ovoga članka ne primjenjuje se na poljoprivrednika samca starijeg od 65 godina života, kao ni na kućanstvo koje obavlja poljoprivrednu djelatnost kao jedino ili glavno zanimanje, čiji su svi članovi stariji od 65 godina života.

Članak 37. (Vrijeme priznavanja i isplate zajamčene minimalne naknade)

Zajamčena minimalna naknada priznaje se od prvog dana narednog mjeseca od dana podnošenja zahtjeva odnosno od dana pokretanja postupka po službenoj dužnosti, ako su ispunjeni uvjeti za priznavanje prava, a isplaćuje se mjesečno.

Članak 38. (Priznavanje zajamčene minimalne naknade u naravi)

Zajamčena minimalna naknada može se priznati u cijelosti ili djelomično u naravi ako centar za socijalnu skrb utvrdi da postoji vjerojatnost da korisnik zajamčenu minimalnu naknadu neće koristiti za podmirenje osnovnih životnih potreba.

Članak 39. (Prijava promjene koja utječe na korištenja prava na zajamčenu minimalnu naknadu)

- (1) Korisnik kojem je priznato pravo na zajamčenu minimalnu naknadu dužan je centru za socijalnu skrb prijaviti svaku promjenu koja utječe na daljnje korištenje ili na visinu naknade odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana nastanka promjene.
- (2) Na osnovi prijave korisnika zajamčene minimalne naknade ili na osnovi podataka pribavljenih po službenoj dužnosti, centar za socijalnu skrb donijet će novu odluku samo ako to zahtijevaju promijenjene okolnosti o kojima ovisi priznavanje i visina zajamčene minimalne naknade.

Članak 40. (Utjecaj promijenjenih okolnosti na pravo na zajamčenu minimalnu naknadu)

- (1) Ako korisnik nakon promijenjenih okolnosti i nadalje ispunjava uvjete za korištenje prava na zajamčenu minimalnu naknadu u manjem ili većem iznosu od već priznatog prava,

pravo u izmijenjenom iznosu priznaje se od prvog dana narednog mjeseca od dana nastanka promijenjenih okolnosti.

- (2) Ako zbog promijenjenih okolnosti korisnik ne ispunjava uvjete za daljnje korištenje prava na zajamčenu minimalnu naknadu, pravo se ukida danom nastanka promijenjenih okolnosti.
- (3) U slučaju smrti korisnika samca pravo na zajamčenu minimalnu naknadu prestaje danom smrti korisnika, a u slučaju smrti člana kućanstva iznos zajamčene minimalne naknade kućanstvu umanjuje se za njegov udio od prvog dana narednog mjeseca od dana njegove smrti.

Članak 41.

(Ukidanje prava na zajamčenu minimalnu naknadu)

- (1) Rješenje o priznanju prava na zajamčenu minimalnu naknadu ukida se ako centar za socijalnu skrb praćenjem materijalnih i drugih socijalnih prilika korisnika utvrdi da su te prilike znatno povoljnije od onih koje se mogu osigurati na temelju priznatog prava na zajamčenu minimalnu naknadu.
- (2) Rješenje o priznanju prava na zajamčenu minimalnu naknadu ukida se samcu, odnosno iznos zajamčene minimalne naknade kućanstva umanjuje se za udio člana kućanstva ako se samac ili član kućanstva nalazi na bolničkom liječenju, u pritvoru ili istražnom zatvoru, na izdržavanju kazne zatvora, privremenom smještaju, u neprekidnom trajanju dužem od dva mjeseca.
- (3) Rješenje o priznanju prava na zajamčenu minimalnu naknadu ukida se samcu, odnosno iznos zajamčene minimalne naknade umanjuje se kućanstvu za udio člana kućanstva ako samac ili član kućanstva mjesečno duže od 30 dana neprekidno boravi u inozemstvu.
- (4) Rješenje o priznanju prava na zajamčenu minimalnu naknadu ukida se, odnosno pravo na zajamčenu minimalnu naknadu umanjuje se za određeni iznos, danom nastupanja okolnosti iz stavaka 2. i 3. ovoga članka.
- (5) Rješenje o priznanju prava na zajamčenu minimalnu naknadu ukida se samcu, odnosno kućanstvu ako je samac ili član kućanstva u postupku priznavanja prava dao netočne ili nepotpune podatke o prihodu i imovini o kojima ovisi priznavanje prava ili opseg prava ili nije omogućio tijelima uprave u županiji, odnosno mjerodavnim tijelima lokalne samouprave ili centru za socijalnu skrb uvid u prihod i imovinu.
- (6) Rješenje o priznanju prava na zajamčenu minimalnu naknadu u slučaju iz stavka 5. ovoga članka ukida se danom nastanka promijenjenih okolnosti zbog kojih bi pravo na zajamčenu minimalnu naknadu prestalo, a korisnik iz stavka 5. ovoga članka nema pravo podnijeti zahtjev za priznavanje prava na zajamčenu minimalnu naknadu dok ne istekne rok od šest mjeseci od ukidanja prava.

Članak 42.

(Suradnja centra za socijalnu skrb i službe nadležne za zapošljavanje)

- (1) Centar za socijalnu skrb i služba nadležna za zapošljavanje dužni su međusobno surađivati u provođenju mjera socijalne uključenosti radno sposobnih korisnika prava na zajamčenu minimalnu naknadu.
- (2) Način suradnje centara za socijalnu skrb i službe nadležne za zapošljavanje u provođenju mjera socijalne uključenosti radno sposobnih korisnika zajamčene minimalne naknade pravilnikom propisuje ministar nadležan za rad i socijalnu skrb.
- (3) Za vrijeme korištenja prava na zajamčenu minimalnu naknadu nezaposlena radno

sposobna ili djelomično radno sposobna osoba dužna je prihvatiti zaposlenje u skladu s propisima o zapošljavanju.

- (4) Centar za socijalnu skrb dužan je službi nadležnoj za zapošljavanje dostaviti obavijest o priznatom pravu na zajamčenu minimalnu naknadu za nezaposlenog radno sposobnog ili djelomično radno sposobnog korisnika te za osobu kojoj je utvrđena privremena nezaposlenost od strane nadležnog tijela sukladno posebnom propisu u roku od osam dana od dana izvršnosti rješenja o priznavanju navedenoga prava.
- (5) Služba nadležna za zapošljavanje dužna je odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana saznanja obavijestiti centar za socijalnu skrb o činjenici da je radno sposobni ili djelomično radno sposobni samac ili član kućanstva koje je korisnik prava na zajamčenu minimalnu naknadu izgubio status nezaposlene osobe, uz naznaku razloga brisanja iz evidencije nezaposlenih osoba.

Članak 43.

(Radno sposobni samac ili član kućanstva)

- (1) Radno sposobnom ili djelomično radno sposobnom samcu ili članu kućanstva pravo na zajamčenu minimalnu naknadu, odnosno pripadajući udio u zajamčenoj minimalnoj naknadi priznaje se najduže do dvije godine.
- (2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka nema pravo podnijeti novi zahtjev za priznavanje prava na zajamčenu minimalnu naknadu, odnosno za uvećanje iznosa zajamčene minimalne naknade kućanstva za pripadajući udio člana kućanstva u slijedećih šest mjeseci nakon mjeseca u kojem je pravo prestalo, odnosno umanjeno.
- (3) Ako radno sposobni ili djelomično radno sposobni samac ili član kućanstva koji je korisnik zajamčene minimalne naknade odbije ponuđeni posao, osposobljavanje, prekvalifikaciju, dokvalifikaciju ili samovoljno otkaže ugovor o radu, ukida mu se pravo na zajamčenu minimalnu naknadu, odnosno kućanstvu se zajamčena minimalna naknada umanjuje za pripadajući udio toga člana.
- (4) Osoba iz stavka 3. ovoga članka nema pravo podnijeti zahtjev za priznavanje prava na zajamčenu minimalnu naknadu, odnosno za uvećanje iznosa zajamčene minimalne naknade za kućanstvo u sljedećih dvanaest mjeseci nakon mjeseca u kojem je pravo ukinuto, odnosno u kojemu je pravo umanjeno.
- (5) Radno sposobnom ili djelomično radno sposobnom samcu ili članu kućanstva ukida se pravo na zajamčenu minimalnu naknadu, odnosno pripadajući udio u zajamčenoj minimalnoj naknadi ako se ne odazove pozivu jedinice lokalne samouprave za sudjelovanje u radovima za opće dobro bez naknade.
- (6) Osoba iz stavka 5. ovoga članka nema pravo podnijeti zahtjev za priznavanje prava na zajamčenu minimalnu naknadu, odnosno za uvećanje iznosa zajamčene minimalne naknade za kućanstvo u sljedećih dvanaest mjeseci nakon mjeseca u kojem je pravo ukinuto, odnosno u kojemu je pravo umanjeno.
- (7) U radovima za opće dobro iz stavka 5. ovoga članka korisnici zajamčene minimalne naknade mogu sudjelovati najmanje trideset, a najviše devedeset sati mjesečno.
- (8) Centar za socijalnu skrb dužan je jednom mjesečno dostavljati jedinici lokalne samouprave podatke o radno sposobnim ili djelomično radno sposobnim samcima korisnicima zajamčene minimalne naknade te radno sposobnim ili djelomično radno sposobnim članovima kućanstva koje je korisnik zajamčene minimalne naknade.
- (9) Jedinice lokalne samouprave dužne su centru za socijalnu skrb jednom mjesečno dostavljati podatke o korisnicima zajamčene minimalne naknade koji su se odazvali i sudjelovali u radovima za opće dobro iz stavka 5. ovoga članka.

Članak 44.
(Utjecaj zaposlenja na pravo na zajamčenu minimalnu naknadu)

Ako se radno sposobni samac ili član kućanstva koji je korisnik prava na zajamčenu minimalnu naknadu zaposli, nakon mjesec dana rada pravo na zajamčenu minimalnu naknadu se ukida.

Članak 45.
(Preispitivanje uvjeta za korištenje prava na zajamčenu minimalnu naknadu)

- (1) Preispitivanje uvjeta za korištenje prava na zajamčenu minimalnu naknadu vrši se u prvom tromjesečju tekuće godine.
- (2) U postupku preispitivanja uvjeta iz stavka (1) ovog članka novo rješenje se donosi ukoliko je došlo do promjena koje su od utjecaja na dalje korištenje prava.
- (3) Na osnovu prijave korisnika prava, prikupljenih podataka i utvrđenog činjeničnog stanja, centar za socijalnu skrb po službenoj dužnosti donijeti će novo rješenje u skladu s promijenjenim okolnostima.

Članak 46.
(Prestanak prava na zajamčenu minimalnu naknadu)

Pravo na zajamčenu minimalnu naknadu prestaje:

- a) ukoliko se korisnik nalazi na izdržavanju kazne zatvora duže od 30 dana,
- b) ukoliko je zbrinjavanje korisnika, u skladu s ovim zakonom izvršeno na teret proračunskih sredstava socijalne skrbi,
- c) u drugim slučajevima kada je korisniku u potpunosti osigurano stanovanje, prehrana, odjeća i obuća,
- d) smrću korisnika kada novčani iznos zajamčene minimalne naknade koristi samac,
- e) u slučaju kada korisnik koji je radno sposoban ne surađuje ili odbije posao, volontiranje ili bilo koji drugi oblik društvenog korisnog rada.

Članak 47.
(Zdravstvena zaštita)

- (1) Korisnici prava na zajamčenu minimalnu naknadu imaju pravo na zdravstveno osiguranje, ukoliko to pravo nisu ostvarili po drugom osnovu.
- (2) Sredstva za financiranje troškova zdravstvenog osiguranja korisnika prava na zajamčenu minimalnu naknadu osigurava županija.

2. Pravo na jednokratnu pomoć

Članak 48.
(Jednokratna pomoć)

Jednokratna pomoć može se odobriti samcu ili obitelji koji zbog trenutačnih okolnosti (npr. rođenja djeteta, bolesti ili smrti člana obitelji, elementarnih nepogoda ili drugih nevolja), prema ocijeni centra za socijalnu skrb, nisu u mogućnosti djelomično ili u cijelosti zadovoljiti osnovne životne potrebe.

Članak 49.
(Visina jednokratne pomoći)

- (1) Jednokratna pomoć odobrava se u novcu ili naravi.
- (2) Jednokratna pomoć može se odobriti do iznosa koji podmiruje potrebu, a najviše do trostrukog iznosa osnovice iz članka 31. ovog Zakona.
- (3) Jednokratna pomoć može se dodijeliti istom korisniku najviše tri puta u tijeku kalendarske godine.

3. Pravo na izuzetnu pomoć

Članak 50.
(Izuzetna pomoć)

- (1) Osobi koja se nađe u stanju izuzetne socijalne potrebe može se dodijeliti izuzetna pomoć.
- (2) Izuzetna socijalna potreba je potreba koja se ne može zadovoljiti jednokratnom pomoći.

Članak 51.
(Visina izuzetne pomoći)

- (1) Visina izuzetne novčane pomoći utvrđuje se do visine tri maksimalne jednokratne pomoći i može se dodijeliti istom korisniku samo jedanput u tijeku kalendarske godine.
- (2) Odluku o dodjeli pomoći donosi Centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi uz prethodnu suglasnost ministarstva ili osnivača.

Članak 52.
(Odobranje pomoći u naravi)

Jednokratna odnosno izuzetna pomoć odobrava se u naravi u slučajevima kada se utvrdi da je to povoljnije za korisnika ili se pomoć u novcu neće koristiti namjenski, odnosno postoji vjerojatnost da tu pomoć neće koristiti namjenski.

Članak 53.
(Postupak za priznavanje jednokratne odnosno izuzetne pomoći)

- (1) Ako je postupak za priznavanje jednokratne odnosno izuzetne pomoći pokrenut na zahtjev, podnositelj zahtjeva je dužan točno navesti za koju namjenu treba pomoć i odrediti visinu potrebnih sredstava.
- (2) Prije donošenja odluke potrebno je utvrditi postojanje osnovne životne potrebe koju osoba ne može podmiriti i utvrditi visinu iznosa kojim se ta potreba može podmiriti.

4. Pravo na socijalne usluge

Članak 54.
(Pojam i sadržaj socijalnih usluga)

- (1) Socijalne usluge obuhvaćaju aktivnosti, mjere i programe namijenjene sprječavanju, prepoznavanju i rješavanju problema i poteškoća pojedinaca i obitelji te poboljšanju kvalitete njihovog života u zajednici.
- (2) Socijalne usluge mogu se pružati tijekom duljeg razdoblja ili privremeno, ovisno o

- potrebama korisnika.
- (3) Socijalne usluge organiziraju se kao usluge za djecu, mlade, obitelj i odrasle osobe, uz uvažavanje socijalnih veza i okruženja korisnika i obitelji.
 - (4) Ovisno od potreba korisnika, socijalne usluge mogu se pružati istovremeno i kombinirano s uslugama koje pružaju obrazovne, zdravstvene i druge ustanove (u daljem tekstu: međusektorske usluge).
 - (5) Usklađeno pružanje međusektorskih usluga osigurava se zaključivanjem protokola o suradnji.
 - (6) Ministar donosi pravilnik kojim se pobliže uređuju uvjeti i postupak za ostvarivanje prava na socijalne usluge, korisnici socijalnih usluga, sudjelovanje jedinice lokalne samouprave u njihovom osiguravanju, način osiguravanja socijalnih usluga i sudjelovanje korisnika u financiranju socijalnih usluga, davanja suglasnosti od strane obveznika plaćanja usluga, te definira metodologiju za utvrđivanje cijena usluga na temelju koje se utvrđuje cijena svake socijalne usluge.

Članak 55. (Vrste socijalnih usluga)

Usluge socijalne skrbi podijeljene su u sljedeće grupe:

- a) prva socijalna usluga (informiranje, prepoznavanje i početna procjena potreba);
- b) usluge procjene i planiranja - procjena stanja, potreba, snaga i rizika korisnika i drugih značajnih osoba u njegovom okruženju; procjena skrbnika, udomitelja i posvojitelja; izrada individualnog ili obiteljskog plana pružanja usluga i mjera pravne zaštite i drugih procjena i planova;
- c) dnevne usluge u zajednici - dnevni boravak; pomoć u kući; i druge usluge koje podržavaju boravak korisnika u obitelji i neposrednom okruženju;
- d) usluge podrške za samostalan život - osposobljavanje za samostalan život i rad, stanovanje uz podršku;
- e) savjetovanje i pomaganje pojedinca i obitelji - intenzivne usluge podrške obitelji koja je u krizi; savjetovanje i podrška roditelja, udomitelja i posvojitelja; podrška obitelji koja se skrbi o svom djetetu ili odraslom članu obitelji sa smetnjama u razvoju; održavanje obiteljskih odnosa i ponovno spajanje obitelji; savjetovanje i podrška u slučajevima nasilja; obiteljska terapija; medijacija; aktivacija i druge savjetodavne i edukativne usluge i aktivnosti;
- f) usluge smještaja - smještaj u drugu obitelj za djecu i odrasle; institucionalni smještaj; smještaj u prihvatilište i druge vrste smještaja.

Članak 56. (Prva socijalna usluga)

- (1) Prva socijalna usluga obuhvaća informiranje korisnika o socijalnim uslugama i davateljima usluga, podršku korisniku pri utvrđivanju njegovih potreba, početnu procjenu resursa korisnika te podršku pri izboru prava iz sustava socijalne skrbi.
- (2) Uslugu iz stavka (1) ovoga članka pružaju centri za socijalnu skrb/službe socijalne skrbi.

Članak 57. (Usluge procjene i planiranja)

- (1) Usluge procjene obuhvaćaju procjenu stanja, potreba, snaga i rizika korisnika i drugih osoba značajnih za korisnika, procjenu skrbnika, udomitelja i posvojitelja i procjenu

- obitelji, njenih snaga i rizika.
- (2) Usluge planiranja obuhvaćaju individualno planiranje usluga radi njihovog korištenja ili određivanja mjera zaštite, donošenjem individualnog plana usluga i mjera za korisnika i obitelj.
 - (3) Usluge iz stavka (1) i (2) ovoga članka osigurava županija i jedinica lokalne samouprave kada ih u vršenju javnih ovlasti pruža centar za socijalnu skrb.
 - (4) Procjenu i planiranje, prilikom pružanja usluga, obavljaju i davatelji usluga socijalne skrbi, u skladu sa zakonom i drugim propisima.

Članak 58. (Dnevne usluge u zajednici)

- (1) Dnevne usluge u zajednici obuhvaćaju aktivnosti koje podržavaju boravak korisnika u obitelji i neposrednom okruženju.
- (2) Dnevne usluge u zajednici osigurava županija i jedinica lokalne samouprave, a pružaju ih centar za socijalnu skrb, druge ustanove socijalne skrbi, nevladine organizacije, vjerske zajednice i druge pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi.
- (3) Dnevne usluge u zajednici mogu se pružati i kao međusektorske usluge.
- (4) Dnevne usluge u zajednici obuhvaćaju usluge cjelodnevnog, poludnevnog i povremenog boravka, usluge pomoći u kući i druge usluge stručne podrške obitelji u ostvarivanju njene zaštitne funkcije.

Članak 59. (Usluge boravka)

- (1) Cjelodnevni boravak je boravak od 8 sati ili više od 8 sati dnevno u sklopu kojega se osigurava zadovoljavanje životnih potreba korisnika pružanjem usluga: prehrane, održavanja osobne higijene, brige o zdravlju, čuvanja, odgoja, njege, radnih aktivnosti, psihosocijalne podrške i rehabilitacije, organiziranjem slobodnog vremena, organiziranog prijevoza, te drugih usluga ovisno o utvrđenim potrebama i izboru korisnika.
- (2) Poludnevnim boravkom smatra se boravak u trajanju od 4 do 8 sati dnevno, u kojem vremenu se osigurava pružanje usluga iz stavka (1) ovoga članka.
- (3) Cjelodnevni i poludnevni boravak može se provoditi jedan dan u tjednu, više puta tjedno ili tijekom svih radnih dana u tjednu.
- (4) Povremeni boravak je boravak u trajanju do najviše 12 sati tjedno, prema utvrđenoj potrebi individualnog rada s korisnikom.
- (5) Tijekom povremenog boravka osiguravaju se korisniku usluge psihosocijalne rehabilitacije, ovisno o potrebama korisnika.
- (6) Usluge boravka osigurava županija i jedinica lokalne samouprave, a pružaju ih ustanove socijalne skrbi, nevladine organizacije, vjerske zajednice i druge pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi.

Članak 60. (Pomoć i njega u kući)

- (1) Usluga pomoći i njege u kući osigurava se osobi kojoj je zbog tjelesnog, mentalnog, intelektualnog ili osjetilnog oštećenja ili trajnih promjena u zdravstvenom stanju ili starosti neophodna pomoć i njega druge osobe.
- (2) Usluga pomoći u kući iz sredstava socijalne skrbi osigurava se u slučajevima kada obitelj ili

drugi zakonski obveznici uzdržavanja nemaju mogućnosti osigurati pomoć i njegu i kada su ispunjeni i drugi uvjeti.

- (3) Usluge pomoći i njege u kući osigurava županija i jedinica lokalne samouprave, a pružaju ih ustanove socijalne skrbi, nevladine organizacije, vjerske zajednice i druge pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi.
- (4) Usluga njege i pomoći u kući sadrži:
 - a) organiziranje prehrane (nabava i dostava gotovih obroka u kuću, odnosno nabava živežnih namirnica, pomoć u pripremanju obroka, pranje posuđa i dr.),
 - b) obavljanje kućnih poslova (pospremanje stana, donošenje vode, ogrjeva i slično, organiziranje pranja i glačanja rublja, nabava lijekova i drugih potrepština),
 - c) održavanje osobne higijene (pomoć u oblačenju i svlačenju, u kupanju i obavljanju drugih higijenskih potreba),
 - d) obavljanje poslova u zajednici (plaćanje računa, podizanje novca, kupovina),
 - e) zadovoljavanje drugih svakodnevnih potreba.

Članak 61.

(Osposobljavanje za samostalan život i rad)

- (1) Pravo na osposobljavanje na samostalan život i rad ima tjelesno ili mentalno oštećena ili psihički bolesna osoba pod uvjetima i način određen ovim Zakonom.
- (2) Pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad u prvom redu imaju djeca do navršениh 15 godina života.
- (3) Izuzetno od stavka (2) ovoga članka pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad mogu ostvariti i starije osobe ukoliko zbog razloga iz stavka 1. ovog članka nisu bili u stanju završiti osposobljavanje za samostalan život i rad u predviđenom roku.
- (4) Osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad mogu ostvariti samo ako po ocijeni stručne komisije postoji vjerojatnost i izvjesno je da će se korisnik primjenom ovog prava osposobiti za samostalan život i rad.
- (5) Pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad pruža se korisnicima kroz odgovarajuće specijalizirane ustanove namijenjene za odgoj i obrazovanje djece i odraslih osoba sa tjelesnim ili mentalnim oštećenjem ili psihički bolesnih osoba.
- (6) Postupak za utvrđivanje činjenica i utvrđivanje postojanja osnove za ostvarivanje prava na osposobljavanje za samostalan život i rad vrši stručno povjerenstvo sukladno članku 78. ovoga Zakona.
- (7) Osobe osposobljene za samostalan život i rad u smislu ovog Zakona imaju pravo na novčanu naknadu za vrijeme čekanja na zaposlenje u iznosu 50% osnovice iz članka 31. ovoga Zakona.
- (8) Sredstva iz stavka (7) ovog članka osiguravaju se u proračunu Županije, a korisniku isplaćuju putem nadležnog Zavoda za zapošljavanje.

Članak 62.

(Stanovanje u zajednici uz podršku)

- (1) Stanovanje uz podršku je poseban oblik smještaja i usluge podrške gdje više osoba a najviše do pet boravi zajedno, tijekom 24 sata dnevno, uz organiziranu stalnu ili povremenu stručnu podršku u svrhu zadovoljavanja osnovnih i drugih životnih potreba.
- (2) Organiziranim stanovanjem smatra se i stanovanje u zajednici stambenih jedinica koje se nalaze na istoj lokaciji.
- (3) Stručna podrška iz stavka (1) ovog članka može se pružati korisniku u stanu i tijekom njegovih aktivnosti izvan stana.

- (4) Uslugu stanovanje u zajednici uz podršku osigurava županija i jedinica lokalne samouprave, a pružaju ih ustanove socijalne skrbi, nevladine organizacije, vjerske zajednice i druge pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi.

Članak 63.

(Savjetovanje i pomaganje pojedinca i obitelji)

- (1) Usluge savjetovanja i pomaganja pojedinca i obitelji pružaju se kao vid pomoći pojedincima i obiteljima koje su u krizi, radi unaprjeđivanja obiteljskih odnosa, prevladavanja kriznih situacija i stjecanja vještina za samostalan i produktivan život u društvu.
- (2) Usluge iz stavka (1) ovog članka osiguravaju županija i jedinica lokalne samouprave, a pružaju ih centar za socijalnu skrb/službe socijalne skrbi, druge ustanove socijalne skrbi, nevladine organizacije, vjerske zajednice i druge pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi.
- (3) Usluge savjetovanja i pomaganja pojedinca i obitelji mogu se pružati i kao međusektorske usluge.

Članak 64.

(Usluge smještaja)

- (1) Usluga smještaja osigurava se smještajem korisnika u:
- drugu obitelj za djecu i odrasle (u daljem tekstu: udomiteljstvo);
 - institucionalni smještaj korisnika, uključujući razne vrste domova, zavoda, male domske zajednice (u daljem tekstu: institucionalni smještaj);
 - prihvatilište;
 - druge vrste smještaja, u skladu sa zakonom.
- (2) Usluge smještaja obuhvaćaju usluge prihvata, stanovanja, prehrane, nabavke odjeće i obuće, održavanja osobne higijene, brige o zdravlju i njege, čuvanja, odgoja i obrazovanja, radnih aktivnosti, psihosocijalne rehabilitacije, te organiziranja slobodnog vremena.
- (3) Smještaj može biti privremeni, tjedni i stalni smještaj.
- (4) Korisniku usluge smještaja, individualnim planom utvrđuje se vrste usluga koje koristi tijekom smještaja, ovisno o utvrđenim potrebama i izboru korisnika.
- (5) Usluge smještaja obuhvaćaju i pripremu korisnika za povratak u vlastitu obitelj, udomiteljsku obitelj ili za samostalan život, te pripremu djeteta za posvojenje ili smještaj u drugu obitelj.
- (6) Usluge smještaje osigurava županija, a pružaju ih obitelji, ustanove socijalne skrbi, nevladine organizacije, vjerske zajednice i druge pravne i fizičke osobe koja obavljaju djelatnost socijalne skrbi u skladu sa ovim zakonom.**

ALTERNATIVA

Usluge smještaje osigurava županija i jedinica lokalne samouprave u omjeru 50:50, a pružaju ih obitelji, ustanove socijalne skrbi, nevladine organizacije, vjerske zajednice i druge pravne i fizičke osobe koja obavljaju djelatnost socijalne skrbi u skladu sa ovim zakonom.

ALTERNATIVA II

Usluge smještaje osigurava jedinica lokalne samouprave, a pružaju ih obitelji, ustanove socijalne skrbi, nevladine organizacije, vjerske zajednice i druge pravne i

fizičke osobe koja obavljaju djelatnost socijalne skrbi u skladu sa ovim zakonom.

(7) Usluge smještaja mogu se pružati i kao međusektorske usluge.

Članak 65. (Udomiteljstvo)

- (1) Udomiteljstvo predstavlja oblik skrbi izvan vlastite obitelji kojim se djetetu ili odrasloj osobi osigurava smještaj i skrb u obiteljskom okruženju.
- (2) Udomiteljstvo za djecu i mlade obuhvaća i pripremu za povratak roditeljima, drugi stalni životni aranžman i pripremu za samostalan život.
- (3) Udomiteljstvo odraslim osobama omogućava održavanje ili poboljšanje kvalitete života.
- (4) Bliže uvjete za korištenje usluge udomiteljstva, pojam i vrste udomiteljstva, uvjeti za obavljanje udomiteljstva, vrste i broj korisnika udomiteljstva, podobnost za obavljanje udomiteljstva, udomiteljski ugovor, udomiteljska naknada i naknada za uzdržavanja korisnika i druga pitanja vezana za udomiteljstvo propisuju se posebnim zakonom.

Članak 66. (Davatelji usluge udomiteljstva)

- (1) Uslugu udomiteljstva prvenstveno pružaju srodnici kada je to u skladu s najboljim interesom korisnika.
- (2) Uslugu udomiteljstva može pružati i druga osoba koja je procijenjena kao podobna, koja je uspješno završila obuku i ispunila druge uvjete definirane posebnim zakonom za pružanje te usluge.
- (3) Osoba iz st. (1) i (2) ovog članka koja pruža uslugu udomiteljstva djeci i odraslima ima položaj udomitelja u smislu ovog zakona i zakona kojim se uređuje udomiteljstvo.
- (4) Osoba iz st. (1) i (2) ovog članka dobiva odgovarajuću obuku, a tijekom pružanja usluge podršku, u skladu sa zakonom i drugim propisom.

Članak 67. (Institucionalni smještaj)

- (1) Institucionalnim smještajem osigurava se stanovanje i zadovoljenje osnovnih životnih potreba, kao i zdravstvena zaštita korisniku koji nema uvjeta za ostanak u obitelji i kome se ne može osigurati socijalna skrb putem udomiteljstva i usluga u zajednici.
- (2) Institucionalnim smještajem djeteta, pored potreba iz stavka (1) ovog članka, osigurava se pristup obrazovanju.
- (3) Usluge institucionalnog smještaja pružaju se korisniku tako da osiguravaju pripremu za njegov povratak u biološku obitelj, odlazak u drugu obitelj, odnosno njegovu pripremu za samostalan život, u skladu s obiteljskim resursima, njegovim potrebama i najboljim interesom.
- (4) Prilikom rješavanja o pravu korisnika na institucionalni smještaj, mjerodavna tijela moraju u postupku sagledati sve druge mogućnosti i vrste usluga izvaninstitucionalnog smještaja, te institucionalni smještaj primijeniti kada ne postoje nikakve druge mjere kojima se osiguravaju prava korisnika iz ovog zakona.

Članak 68.

(Davatelji usluge institucionalnog smještaja)

Usluge institucionalnog smještaja može pružati ustanova socijalne skrbi, odnosno davatelj usluga socijalne skrbi koji je dobio licencu za pružanje tih usluga.

Članak 69. (Smještaj u prihvatilište)

- (1) Smještajem u prihvatilište korisniku se osigurava kratkotrajan smještaj i sigurnost, iznalaženje održivih rješenja za krizne situacije, zadovoljenje njegovih osnovnih potreba i pristup drugim uslugama.
- (2) Uslugu smještaja u prihvatilište osigurava županija i jedinica lokalne samouprave, a pružaju je ustanove socijalne skrbi, nevladine organizacije, vjerske zajednice i druge pravne i fizičke osobe koje imaju licencu za pružanje socijalnih usluga.

Članak 70. (Usluge neodložne intervencije)

- (1) Socijalne usluge mogu se pružati u vidu neodložnih intervencija radi osiguranja sigurnosti u situacijama koje ugrožavaju život, zdravlje i razvoj korisnika i osiguravaju se 24 sata dnevno.
- (2) Usluge neodložne intervencije pruža centar za socijalnu skrb uz obveznu suradnju s drugim mjerodavnim tijelima i službama.
- (3) Usluge neodložnih intervencija osigurava županija i jedinica lokalne samouprave.

POGLAVLJE VI - OSIGURANJE USLUGA

Članak 71. (Osiguranje usluga)

- (1) Socijalne usluge iz članka 55. ovog zakona koje osiguravaju županija i jedinice lokalne samouprave, za koje postoji potreba, a ne mogu ih osigurati u potrebnom obimu ustanove socijalne skrbi čiji su osnivači Federacija, županija ili jedinica lokalne samouprave, osiguravaju se od davatelja socijalnih usluga, koji je za to licenciran, putem javnih nabava u skladu sa propisima o javnim nabavama i ovim zakonom.
- (2) Ne mogu se nabavljati putem javne nabave:
 - a) prva socijalna usluga,
 - b) usluga procjene i planiranja koje pruža centar za socijalnu skrb u vršenju javnih ovlasti,
 - c) usluge udomiteljstva,
 - d) usluge neodložne intervencije.
- (3) Usluge iz stavka (2) ovog članka, isključivo pružaju ustanove socijalne skrbi čiji su osnivači Federacija, županija ili jedinica lokalne samouprave.
- (4) Ministar Pravilnikom propisuje koje vrste usluga će se osigurati javnim nabavama i način vođenja evidencije o provedenim postupcima javnih nabava.

POGLAVLJE VII – NADLEŽNOST I POSTUPAK

Članak 72.
(Primjena odredaba Zakona o upravnom postupku)

U postupku rješavanja o pravima iz socijalne skrbi primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku i metode stručnog socijalnog rada, ako zakonom nije drukčije određeno, te odgovarajući federalni i županijski propisi.

Članak 73.
(Rješavanje o pravima iz socijalne skrbi)

- (1) O pravima iz socijalne skrbi koja se ostvaruju na temelju ovog zakona, u prvom stupnju rješava centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi.
- (2) Za odlučivanje o ostvarivanju prava iz socijalne skrbi mjesno je nadležan centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi na području na kojem stranka ima prebivalište.
- (3) Ako stranka nema utvrđeno prebivalište u Županiji, mjesna nadležnost određuje se prema mjestu boravišta stranke.
- (4) Ako se ne može utvrditi prebivalište ili boravište stranke, primjenjuju se odredbe Zakona o upravnom postupku i ovog zakona.
- (5) Mjesna se nadležnost centra za socijalnu skrb određuje prema prebivalištu odnosno boravištu roditelja.
- (6) Za dijete čiji roditelji žive odvojeno mjesna se nadležnost centra za socijalnu skrb određuje prema prebivalištu, odnosno boravištu roditelja kod kojega je dijete smješteno odlukom centra za socijalnu skrb ili suda.
- (7) Do donošenja odluke iz stavka 6. ovoga članka mjesno je nadležan centar za socijalnu skrb prema prebivalištu, odnosno boravištu roditelja kod kojega dijete živi.
- (8) Ako je roditeljima koji žive odvojeno oduzeto pravo na čuvanje i odgoj djeteta ili je dijete povjereno na čuvanje i odgoj drugoj osobi ili domu socijalne skrbi za dijete je mjesno nadležan centar za socijalnu skrb prema prebivalištu, odnosno boravištu roditelja koji sam ili u većoj mjeri izvršava ostale sadržaje roditeljske skrbi.
- (9) Mjesna nadležnost centra za socijalnu skrb za dijete ne mijenja se ako je roditeljima oduzeto roditeljsko pravo, osim u slučaju posvojenja.
- (10) O sukobu mjesne nadležnosti između centara za socijalnu skrb odlučuje Ministarstvo.

Članak 74.
(Revizija)

- (1) Rješenje donijeto u prvome stupnju, kojim je priznato pravo na temelju ovoga zakona, podliježe reviziji osim prava na jednokratnu pomoć.
- (2) Reviziju po službenoj dužnosti obavlja mjerodavno ministarstvo/tijelo lokalne samouprave.
- (3) Ako je protiv rješenja prvostupanjskog tijela podnijeta žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.
- (4) Ako protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka nije podnijeta žalba, prvostupanjsko tijelo koje je donijelo to rješenje dostavit će ga, zajedno sa spisima predmeta, tijelu mjerodavnom za reviziju u roku od osam dana od dana isteka roka za žalbu.
- (5) Revizija odgađa izvršenje rješenja.
- (6) U postupku revizije nadležni drugostupanjsko tijelo može dati suglasnost na prvostupanjsko rješenje ili ga izmijeniti, poništiti ili ukinuti.
- (7) Drugostupanjsko tijelo će u postupku revizije poništiti ili ukinuti prvostupanjsko rješenje i predmet vratiti na ponovni postupak ili sam riješiti stvar ako ustvrdi da su u

prvostupanjskom postupku nepotpuno ili pogrešno utvrđene činjenice ili da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka, koji bi bili od utjecaja na rješenje stvari, ili ako ustvrdi da su pogrešno ocijenjeni dokazi, ili da je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak o činjeničnom stanju, ili da je pogrešno primijenjen propis na temelju kojega je stvar riješena

- (8) Prvostupanjsko tijelo čije je rješenje u postupku revizije poništeno ili ukinuto i predmet vraćen na ponovni postupak donosi novo rješenje.
- (9) Protiv rješenja iz stavka 8. ovoga članka može se podnijeti žalba i voditi revizijski postupak.

Članak 75. (Izmijenjene okolnosti)

- (1) Mjesna nadležnost centra za socijalnu skrb/službe socijalne skrbi ne mijenja se smještajem osobe izvan vlastite obitelji.
- (2) Ako se izmijene okolnosti na osnovu kojih je po ovom zakonu bila određena mjesna nadležnost centra za socijalnu skrb/službe socijalne skrbi, postupak, s obzirom na izmijenjene okolnosti, nastavlja nadležni centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi.
- (3) Osobi koja se nađe u stanju socijalne potrebe s područja druge županije pružit će se potreban oblik socijalne skrbi od strane centra za socijalnu skrb/službe za socijalnu skrb i omogućiti joj povratak u mjesto prebivališta.
- (4) Centar za socijalnu skrb/služba za socijalnu skrb ima pravo tražiti refundaciju troškova nastalih pružanjem oblika socijalne skrbi iz stavka 3. ovog članka od nadležnog centra za socijalnu skrb/službe za socijalnu skrb prema mjestu prebivališta odnosno boravišta stranke iz stavka 3. ovog članka.

Članak 76. (Pokretanje postupka)

- (1) Postupak za ostvarivanje prava iz ovog zakona pokreće se na zahtjev osobe, odnosno njenog zakonskog zastupnika, skrbnika ili po službenoj dužnosti.
- (2) Nadležni centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi dužan je pokrenuti postupak po službenoj dužnosti za ostvarivanje prava iz ovog zakona, povodom inicijative građana ili ovlaštenih tijela, drugih pravnih ili fizičkih osoba, ako utvrdi ili sazna da je s obzirom na saznanja i postojeće činjenice potrebno pokrenuti postupak za ostvarivanje prava iz ovog zakona.

Članak 77. (Rješavanje o zahtjevu korisnika)

- (1) Prilikom rješavanja o zahtjevu korisnika za priznavanje prava iz ovog zakona, centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi dužan je sagledati ukupno stanje socijalne ugroženosti i potrebe pojedinca obitelji, te utvrditi i druga prava s kojima se na svrsishodan način potrebe mogu zadovoljiti te donese rješenje.
- (2) Centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi dužan je u postupku za ostvarivanje prava iz socijalne skrbi izraditi plan individualnih mjera i aktivnosti u tretmanu i utvrditi svrhu koja se njime želi postići, te poduzimati potrebne aktivnosti da se osoba u stanju potrebe osposobi za brigu o sebi i članovima obitelji.

Članak 78. (Vještačenje)

- (1) Ako je u postupku ostvarivanja prava iz socijalne skrbi potrebno ocijeniti radnu sposobnost, odnosno postojanje trajnih ili privremenih promjena u zdravstvenom stanju te vrstu i stupanj tjelesnog i mentalnog oštećenja centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi zatražit će nalaz i mišljenje tijela vještačenja.
- (2) Ako se žalbom pobija prvostupanjsko rješenje o ostvarivanju prava iz socijalne skrbi, a u svezi s nalazom i mišljenjem tijela vještačenja u prvom stupnju, ministarstvo je dužno prije donošenja rješenja o žalbi pribaviti nalaz i mišljenje tijela vještačenja u drugom stupnju.
- (3) Tijelo vještačenja iz stavka 1. i 2. ovoga članka osniva Ministar.
- (4) Sastav i način rada tijela vještačenja iz stavka 3. ovoga članka, sadržaj potrebne medicinske dokumentacije, sadržaj nalaza i mišljenja i obrasce za postupanje tijela vještačenja propisat će Ministar.
- (5) Ako su radnu sposobnost, odnosno postojanje trajnih ili privremenih promjena u zdravstvenom stanju te vrstu i stupanj tjelesnog i mentalnog oštećenja prethodno utvrdila tijela vještačenja zdravstva, mirovinskog i invalidskog osiguranja, obrazovanja, odnosno druga nadležna tijela vještačenja prema posebnim propisima, riješit će se na temelju nalaza i mišljenja tih tijela.

Članak 79. (Žurnost postupka)

- (1) Postupak za ostvarivanje prava iz socijalne skrbi je žuran.
- (2) Centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi dužan je donijeti rješenje o zahtjevu i dostaviti ga stranci u roku od 15 dana.
- (3) Ako je potrebno provoditi posebni ispitni postupak, centar je dužan donijeti rješenje u roku od mjesec dana po primitku urednog zahtjeva, odnosno pokretanja postupka po službenoj dužnosti.
- (4) Kad se radi o ostvarivanju socijalne skrbi, u iznimno žurnim slučajevima kao što je poduzimanje mjera radi otklanjanja neposredne opasnosti za život i zdravlje ljudi, posebice djece, odnosno radi podmirenja osnovnih životnih potreba samca ili obitelji ili radi osiguravanja javnog mira i sigurnosti, centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi može donijeti rješenje i usmeno i narediti izvršenje rješenja bez odgode.
- (5) U slučaju iz stavka 4. ovoga članka izdat će se rješenje u pisanom obliku najkasnije u roku 8 dana od dana donošenja usmenog rješenja.

Članak 80. (Troškovi postupka)

Troškove postupka u svezi s ostvarivanjem prava iz socijalne skrbi za koja se sredstva osiguravaju u Županijskom proračunu padaju na teret nadležnog centra.

Članak 81. (Izvršenje rješenja)

Centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi provodi izvršenje svojih rješenja donesenih na temelju ovoga Zakona. Izvršenje rješenja o smještaju može se odgoditi do osiguranja slobodnog mjesta.

Članak 82. (Preispitivanje prava i usluga)

Centar za socijalnu skrb preispitat će povremeno, a najmanje jedanput godišnje, postojanje činjenica i okolnosti koje su bile odlučujuće za donošenje rješenja o ostvarivanja prava i usluga iz ovoga zakona, i ako promijenjene okolnosti o kojima ovisi ostvarivanje prava i usluga iz ovoga zakona to zahtijevaju, donijeti novo rješenje.

Članak 83.
(Odlučivanje po žalbi)

- (1) O žalbi protiv rješenja centra za socijalnu skrb/službe socijalne skrbi odlučuje Ministarstvo.
- (2) Žalba odgađa izvršenje prvostupanjskog rješenja, osim ako Zakonom nije drukčije određeno.

POGLAVLJE VIII - FINANCIRANJE

Članak 84.
(Sredstva za financiranje)

- (1) Sredstva za financiranje socijalne skrbi osiguravaju se u skladu sa propisima Federacije i županije iz:
 1. Proračuna Federacije,
 2. Proračuna županije,
 3. Proračuna općina,
 4. ulaganja osnivača ustanove socijalne skrbi,
 5. osobnog učešća korisnika i zakonskog obveznika uzdržavanja,
 6. donacija, darova, zaklada i
 7. ostalih namjenskih primanja.
- (2) Sredstva za financiranje zajamčene minimalne naknade, jednokratne i izuzetne jednokratne pomoći te usluga smještaja osiguravaju se iz Proračuna županije.
- (3) Sredstva za financiranje drugih oblika novčane pomoći i socijalnih usluga osiguravaju se iz proračuna županije i proračuna jedinica lokalne samouprave.
- (4) Sredstva za financiranje rada centara za socijalnu skrb osiguravaju se iz proračuna županije i općina.
- (5) Sredstva za rad ostalih davatelja usluga iz ovog zakona osiguravaju se iz sredstava korisnika, proračuna županije i jedinica lokalne samouprave, donacija, darova, zaklada i ostalih namjenskih primanja.

Članak 85.
(Troškovi smještaja izvan vlastite obitelji)

- (1) Odrasla osoba smještena rješenjem centra za socijalnu skrb dužna je plaćati cijenu smještaja svim svojim primanjima i novčanim sredstvima.
- (2) Ako su primanja smještene osobe iz stavka (1) ovog članka, uključujući i dosuđeni iznos uzdržavanja za korisnika, veća od cijene smještaja razliku zadržava korisnik.
- (3) Korisnik smještaja iz stavka (1) ovog članka čija primanja i novčana sredstva nisu dostatna za plaćanje cijene smještaja dužan je u svrhu plaćanja otuđiti svoju imovinu koja ne služi članovima njegove obitelji za podmirenje osnovnih stambenih i drugih osnovnih životnih potreba.
- (4) Ako sredstva korisnika iz stavka (1) i (3) ovog članka nisu dostatna za plaćanje cijene

smještaja, razlika između cijene smještaja i tih sredstava tereti sredstva nadležnog centra za socijalnu skrb.

- (5) Pri utvrđivanju primanja iz stavka (1) i (3) ovog članka iznos primanja umanjuje se za obvezu korisnika za uzdržavanje nekog od članova obitelji i za iznos namijenjen osobnim potrebama korisnika stalnog smještaja.
- (6) Način plaćanja smještaja odraslih osoba koje nisu smještene na temelju rješenja centra za socijalnu skrb utvrđuje se ugovorom o smještaju između korisnika i doma socijalne skrbi kojeg osnivač nije Županija.

Članak 86. (Obveznici uzdržavanja)

- (1) Ako iznos doprinosa za uzdržavanje iz članka 86. stavka (2) ovoga Zakona nije utvrđen prema propisima o obiteljskim odnosima, obveznici uzdržavanja sporazumom sklopljenim međusobno i s centrom za socijalnu skrb utvrdit će iznos toga doprinosa.
- (2) Ako se obveznici uzdržavanja ne sporazumiju u smislu stavka (1) ovoga članka ili se obveznik uzdržavanja ne drži sporazuma ili ne izvršava svoju dosuđenu obvezu, centar za socijalnu skrb na temelju propisa o obiteljskim odnosima pokrenut će kod suda postupak za naknadu tih troškova.
- (3) Iznimno od stavka (1) i (2) ovoga članka osoba koja je dužna uzdržavati odraslu osobu nesposobnu za rad nije dužna sudjelovati u cijeni smještaja ako su njena primanja ili primanja njene obitelji po članu manji od 150% iznosa primanja za samca, utvrđenog u članku 33. ovoga Zakona.

Članak 87. (Dijete korisnik stalnog smještaja)

- (1) Dijete koje je korisnik stalnog smještaja, a ima redovite mjesečne prihode, sudjeluje u plaćanju cijene smještaja do visine od 65% tih prihoda.
- (2) Dijete svojom imovinom ne sudjeluje u plaćanju stalnog smještaja.
- (3) Roditelji djeteta, korisnika stalnog smještaja, dužni su plaćati, odnosno sudjelovati u plaćanju cijene smještaja u iznosu doprinosa za uzdržavanje dosuđenog prema propisima o obiteljskim odnosima.
- (4) Ako iznos doprinosa za uzdržavanje djeteta nije utvrđen prema propisima o obiteljskim odnosima, roditelji ili drugi obveznici uzdržavanja djeteta i centar za socijalnu skrb sporazumom će utvrditi plaćanje, odnosno sudjelovanje u plaćanju cijene smještaja, a ako se o tome ne sporazumiju, centar za socijalnu skrb kod suda će pokrenuti postupak za utvrđivanje doprinosa za uzdržavanje.

Članak 88. (Zabilježba tražbine)

- (1) Centar za socijalnu skrb ili Ministarstvo na temelju rješenja o ostvarivanju prava na zajamčenu minimalnu naknadu i stalnog smještaja imaju pravo na zabilježbu tražbine u zemljišnim knjigama na nekretninama u korisnikovom vlasništvu, suvlasništvu ili posjedu.
- (2) Ukoliko stranka iz stavka (1) ovoga članka neda svoj pristanak na zabilježbu ista neće ostvariti pravo na zajamčenu minimalnu naknadu i pravo na smještaj.

Članak 89.

(Sudjelovanje korisnika u plaćanju socijalnih usluga)

Sudjelovanje korisnika u plaćanju usluga, visina udjela, vrste i postupak se uređuje pobliže propisom kojeg donosi Ministar.

POGLAVLJE IX - NADZOR

Članak 90. (Vrste nadzora)

- (1) U oblasti socijalne skrbi vrši se upravni, inspekcijski i stručni nadzor.
- (2) Ustanove socijalne skrbi moraju omogućiti provođenje nadzora.

Članak 91. (Upravni nadzor)

- (1) Upravni nadzor može biti redovan i izvanredan.
- (2) Upravni nadzor obavlja se po službenoj dužnosti i na zahtjev korisnika prava ili osnivača ustanove socijalne skrbi.

Članak 92. (Inspekcijski nadzor)

- (1) Inspekcijski nadzor vrši se u skladu sa Zakonom o inspekcijama te propisima o vršenju inspekcijskog nadzora.
- (2) U ustanovama socijalne skrbi čiji je osnivač Županija i koje su od značaja za Županiju inspekcijski nadzor je u nadležnosti uprave za inspekcijske poslove županije.

Članak 93. (Stručni nadzor)

- (1) Stručni nadzor obuhvaća pregled stanja u pogledu organizacije rada, rada stručnih radnika, stručnih suradnika, korištenja metoda rada, kvaliteta i obima obavljenih usluga.
- (2) Stručni nadzor u ustanovama od značaja za županiju obavlja povjerenstvo koje imenuje Ministar.
- (3) Ministar pravilnikom propisuje bliže uvjete imenovanja povjerenstva, sastav povjerenstva i načine vršenja stručnog nadzora u ustanovama socijalne skrbi u Županiji.

POGLAVLJE X - EVIDENCIJA I REGISTRI

Članak 94. (Zbirke podataka i registri)

- (1) Za potrebe obavljanja djelatnosti socijalne skrbi, za planiranje, praćenje stanja, kao i za znanstveno-istraživačke i statističke svrhe u oblasti socijalne skrbi koriste se jedinstveni registri.
- (2) Registar iz stavka (1) ovog članka sadrži:
 1. naziv proračunske institucije na čiji teret se isplaćuje naknada,
 2. vrsta naknade,

3. pravni temelj naknade,
 4. osobni podatci korisnika i članova njihovog kućanstva,
 5. vrsta, broj i datum akta na temelju kojeg se vrši isplata,
 6. drugi podatci u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima iz ovog zakona,
 7. drugi podatci propisani federalnim i županijskim propisima.
- (3) Mjerodavno ministarstvo upravlja, održava, koristi, osigurava sigurnosne uvjete, nadzor baze podataka i cjelokupnog informacijskog sustava socijalne skrbi i pruža informatičku podršku sustavu socijalne skrbi.
 - (4) Mjerodavno ministarstvo izdaje ovlaštenja i određuje obim ovlaštenja za pristup bazi podataka i za unošenje novih i korištenje postojećih podataka.
 - (5) Podatci u sustavu socijalne skrbi čuvaju se u skladu sa propisima o zaštiti osobnih podataka.
 - (6) Bliže uvjeti o sadržaju baze podataka, čuvanju, pristupu, evidenciji i dokumentaciji će biti određeni posebnim propisom.

Članak 95.

(Preuzimanje podataka od drugih tijela)

- (1) Za ostvarivanje prava iz ovog zakona preuzimaju se podatci iz elektronskih i drugih zbirki podataka tijela i organizacija nadležnih za njihovu obradu.
- (2) Bliže uvjete o preuzimanju podataka iz drugih zbirki podataka propisuje nadležno tijelo državne uprave.

Članak 96.

(Povjerljive informacije o korisniku)

- (1) Sve informacije o osobnim i obiteljskim prilikama korisnika koje davatelj usluga vode o korisniku su povjerljive informacije.
- (2) Povjerljive informacije o korisniku davatelj usluga može koristiti samo u svrhu pružanja usluge.
- (3) Korisnik ima pravo na zaštitu povjerljivosti svih privatnih podataka iz dokumentacije koja se obrađuje za potrebe pružanja usluge, izvješća o radu ustanove ili drugih davatelja usluga, uključujući i one koje se tiču njegove osobnosti, ponašanja i obiteljskih okolnosti i načina korištenja usluga socijalne i dječje skrbi.
- (4) Povjerljivim informacijama smatra se i:
 - a) podatak da korisnik koristi pravo ili uslugu;
 - b) vrsta prava ili usluge pružene pojedinom korisniku;
 - c) ime, adresa i drugi osobni i identifikacijski podatci o korisniku;
 - d) podatci koji se nalaze u zahtjevu korisnika;
 - e) informacije koje sam korisnik priopćava o sebi;
 - f) informacije koje druge osobe priopćavaju o korisniku;
 - g) podatci dobiveni u svezi korisnika tijekom pružanja usluge;
 - h) procjene, nalazi, profesionalni stav ili mišljenje davatelja usluge o korisniku;
 - i) podatci koji se nalaze u izvješćima zdravstvenih ustanova za korisnika;
 - j) informacije o korisniku kao što su: fotografije korisnika, crteži napravljeni od strane korisnika tijekom procesa pružanja usluge, vlastoručno pisane izjave ili komentari i primjedbe korisnika, službene zabilješke davatelja usluge ili pisane bilješke korisnika, audio i video snimci sačinjeni u svezi sa korištenjem usluge i drugo;
 - k) sadržaj prepiske sa drugim ustanovama ili organizacijama, ako ta prepiska sadrži informacije o korisniku ili drugim licima koja su sa njim povezane.

Članak 97.
(Evidencija Ustanova)

- (1) Ministarstvo u cilju praćenja stanja i formiranja baze podataka, vodi evidenciju ustanova i drugih davatelja usluga.
- (2) Ustanove i drugi davatelji usluga vode evidenciju o korisnicima i pravima iz socijalne skrbi.
- (3) Bliže uvjete o vrsti, sadržaju i načinu vođenja evidencije iz st. (1) i (2) ovog članka propisuje Ministar.

Članak 98.
(Registri o licencama)

- (1) Licence izdate ustanovama socijalne skrbi upisuju se u registar licenciranih davatelja usluga socijalne skrbi koje vodi Ministarstvo za ustanove socijalne skrbi koje se osnivaju na području županije.
- (2) Podatci iz registara iz stavka (1) ovog članka, moraju biti dostupni na internet stranicama ministarstva.
- (3) Način vođenja i sadržaj registara iz stavka (1) ovog članka propisuje Ministar.

POGLAVLJE XI - USTANOVE SOCIJALNE SKRBI

Članak 99.
(Ciljevi osnivanja ustanova socijalne skrbi)

- (1) Ostvarivanje prava i usluga propisanih ovim zakonom od općeg interesa u oblasti socijalne skrbi i drugih prava i usluga utvrđenih ovim zakonom, osigurava se preko ustanova socijalne skrbi.
- (2) Ustanove se osnivaju radi zbrinjavanja određenih kategorija korisnika socijalne skrbi i obavljanja stručnih i drugih poslova socijalne skrbi.
- (3) Rad ustanova socijalne skrbi je javan.
- (4) Javnost se može isključiti u pojedinim postupcima kada je to utvrđeno propisima o obiteljskim odnosima i o kaznenom postupku.

Članak 100.
(Osnivanje)

- (1) Ustanovu može osnovati županija, jedinica lokalne samouprave ili druga pravna ili fizička osoba (u daljem tekstu: osnivač).
- (2) Ako ustanovu osniva više subjekata iz stavka (1) ovog članka, međusobna prava i obaveze osnivača uređuju se ugovorom.

Članak 101.
(Uvjeti za osnivanje ustanova socijalne skrbi)

- (1) Ustanova socijalne skrbi može se osnovati ako ispunjava uvjete u pogledu prostora, opreme i potrebnog broja stručnih i drugih radnika, u ovisnosti od vrste djelatnosti koju obavlja a u skladu s ovim zakonom.
- (2) Minimalne uvjete u pogledu prostora, opreme i potrebnih stručnih i drugih radnika za

osnivanje ustanova socijalne skrbi propisuje Ministar.

Članak 102.
(Dozvola za rad)

- (1) Ustanova socijalne skrbi iz članka 100. ovog zakona ne može početi s radom i obavljati djelatnost, dok Ministarstvo ne donese rješenje o ispunjenju propisanih uvjeta gleda prostora opreme i kadra.
- (2) Rješenje iz stavka 1. ovoga članka donosi Ministar.

Članak 103.
(Primjena propisa)

- (1) Na osnivanje, upravljanje, rukovođenje i nadzor nad zakonitošću rada, prestanak rada i druge statusne promjene ustanove primjenjuju se odgovarajuće odredbe Zakona o ustanovama Hercegbosanske županije ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (2) U pogledu prava, obveza i odgovornosti zaposlenih u ustanovi socijalne skrbi primjenjuju se odredbe Zakona o radu.

Javne ustanove socijalne skrbi

Članak 104.
(Osnivanje javne ustanove)

- (1) Ustanova socijalne skrbi čiji je osnivač županija ili općina osniva se kao javna ustanova.
- (2) Osnivač javne ustanove odgovara za obveze javne ustanove.
- (3) Osnivač javne ustanove u vlasništvu županije je Skupština Hercegbosanske županije.
- (4) Osnivač javne ustanove u vlasništvu općine je općinsko vijeće.

Članak 105.
(Akti javne ustanove)

- (1) Statut je osnovni opći akt javne ustanove.
- (2) Statut javne ustanove donosi upravno vijeće javne ustanove.
- (3) Statut podliježe obveznoj suglasnosti osnivača.
- (4) Osim Statuta javna ustanova socijalne skrbi ima i druge opće akte kojima se uređuju unutarnju odnosi, organizacija rada i poslovanja, te ostala pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti.

Članak 106.
(Obveze i odgovornosti javne ustanove)

- (1) Ustanova je dužna obavljati djelatnost za koju je osnovana i namjenski koristiti sredstva za rad.
- (2) Ustanova socijalne skrbi vodi evidenciju o ostvarenim pravima, uslugama i korisnicima prava.
- (3) Javna ustanova je odgovorna osnivaču za rezultate svoga rada i djelovanja u svim područjima za koje je mjerodavna.

Članak 107.
(Upravno vijeće)

- (1) Tijelo upravljanja u javnoj ustanovi je upravno vijeće.
- (2) Upravno vijeće ima najmanje tri, a najviše pet članova što se utvrđuje aktom o osnivanju javne ustanove.
- (3) Mandat predsjednika i članova upravnog vijeća traje četiri godine s mogućnošću ponovnog izbora.
- (4) Visina naknade za rad članova upravnog vijeća utvrđuje se odlukom Vlade Hercegbosanske županije na prijedlog Ministra, odnosno odlukom općinskog vijeća na prijedlog ravnatelj, a isplaćuje se iz sredstava javne ustanove.

Članak 108.
(Djelokrug upravnog vijeća)

Djelokrug rada upravnog vijeća javne ustanove je:

- a) donošenje pravila ustanove,
- b) odlučivanje o poslovanju ustanove,
- c) razmatranje i usvajanje izvješća o radu i poslovanju ustanove,
- d) donošenje dugoročnih, srednjoročnih i kratkoročnih planova rada i razvoja ustanove,
- e) odlučivanje o korištenju sredstava u skladu sa zakonom i statutom ustanove,
- f) donošenje općih akata ustanove ili internih dokumenata iz nadležnosti rada upravnog vijeća,
- g) donošenje financijskog plana ustanove i usvajanje završnog računa,
- h) biranje i razrješavanje ravnatelja ustanove,
- i) usvajanje programa razvoja,
- j) donošenje investicijske odluke,
- k) donošenje poslovnika o radu upravnog vijeća,
- l) razmatranje prigovora i žalbi zaposlenih na odluke ravnatelja,
- m) obavljanje drugih poslova, u skladu sa zakonom i statutom ustanove.

Članak 109.
(Uvjeti za izbor članova upravnog vijeća)

- (1) Predsjednik i članovi upravnog vijeća javne ustanove imenuju se i razrješavaju u proceduri sukladno Zakonu o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije BiH.
- (2) Kandidati za članove upravnog vijeća, pored općih uvjeta utvrđenih zakonom, moraju ispunjavati i slijedeće posebne uvjete:
 - a) visoka stručna sprema
 - b) poznavanje djelatnosti ustanove,
 - c) poznavanje sadržaja i načina rada organa upravljanja,
 - d) ostvareni i dokazani rezultati na ranijim poslovima.

Članak 110.
(Razrješenje članova upravnog vijeća)

- (1) Članovi upravnog vijeća za svoj rad odgovaraju osnivaču.
- (2) Mandat članova upravnog vijeća prestaje: istekom roka na koji su izabrani, opozivom,

ostavkom, smrću, gubitkom poslovne sposobnosti ili ako nastupe druge okolnosti koje su nespojive sa obavljanjem dužnosti.

- (3) Član upravnog vijeća ustanove može biti razriješen prije isteka mandata, ako:
1. podnese ostavku,
 2. postupa suprotno zakonu ili statutu ustanove,
 3. ne vrši dužnost duže od šest mjeseci,
 4. je pravomoćno osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora.

Članak 111. **(Ravnatelj javne ustanove)**

- (1) Ravnatelj javne ustanove organizira i vodi poslovanje i stručni rad ustanove, predstavlja i zastupa ustanovu i odgovoran je za zakonitost rada ustanove.
- (2) Ovlasti ravnatelja ustanove utvrđene su zakonom, aktom o osnivanju i statutom ustanove.
- (3) Mandat ravnatelja traje četiri godine, a ista osoba može biti ponovno imenovana za ravnatelja.

Članak 112. **(Uvjeti za izbor ravnatelja)**

- (1) Za ravnatelja ustanove može biti imenovan državljanin BiH koji ima završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij socijalnog rada, prava, ekonomije, psihologije, pedagogije, socijalne pedagogije ili edukacijske rehabilitacije, najmanje pet godina radnog iskustva na stručnim poslovima u propisanom akademskom zvanju i akademskom stupnju u djelatnosti socijalne skrbi i položen stručni ispit ili ispit za rad u tijelima uprave.
- (2) Ravnatelja ustanove imenuje upravno vijeće na temelju javnog natječaja, uz prethodnu suglasnost osnivača.
- (3) Kandidat za ravnatelja koji je član upravnog vijeća ne može sudjelovati u raspravi i donošenju odluke o prijedlogu da se njega imenuje za ravnatelja ustanove.

Članak 113. **(Privremena spriječenost ravnatelja)**

- (1) Ravnatelja ustanove u slučaju privremene spriječenosti u obavljanju ravnateljskih poslova zamjenjuje stručni radnik ustanove kojega odredi ravnatelj.
- (2) Stručni radnik iz stavka 1. ovoga članka koji zamjenjuje ravnatelja ima pravo i dužnost obavljati one poslove ravnatelja čije se izvršenje ne može odgađati.

Članak 114. **(Razrješenje ravnatelja prije isteka mandata)**

- (1) Upravno vijeće dužno je razriješiti ravnatelja ustanove i prije isteka mandata za koji je izabran, uz prethodnu suglasnost osnivača, ako:
 - a) ravnatelj to osobno zahtijeva, nastane neki od razloga koji po posebnim propisima ili propisima kojima se uređuju radni odnosi dovode do prestanka ugovora o radu, ravnatelj bez opravdanog razloga ne provodi program rada koji je donijelo upravno vijeće, ravnatelj u svojem radu krši propise i opće akte ustanove, neopravdano ne

- izvršava odluke upravnog vijeća ili postupaju u suprotnosti s njima,
- b) ravnatelj nesavjesnim ili nepravilnim radom prouzroči ustanovi veću štetu, zanemaruje ili nemarno obavlja svoju dužnost tako da su nastale ili mogu nastati veće smetnje u obavljanju djelatnosti
 - c) je upravnim nadzorom ustanovljena teža povreda propisa i općih akata ustanove ili su utvrđene veće nepravilnosti u radu ravnatelja.
- (2) Upravno vijeće mora prije donošenja odluke o razrješenju obavijestiti ravnatelja o razlozima za razrješenje i dati mu mogućnost da se o njima pisano izjasni.

Članak 115.
(Vršitelj dužnosti ravnatelja)

- (1) U slučaju razrješenja ravnatelja ustanove prije isteka mandata ili u slučaju da se na natječaj za ravnatelja nitko ne prijavi ili nitko od prijavljenih kandidata ne bude izabran, do imenovanja ravnatelja na temelju ponovljenog natječaja imenovat će se vršitelj dužnosti ravnatelja, najduže do šest mjeseci.
- (2) Osoba imenovana za vršitelja dužnosti ravnatelja mora ispunjavati uvjete za ravnatelja iz članka 112. stavka 1. ovoga Zakona, te ima sva prava i obveze kao i ravnatelj.

Članak 116.
(Stručno vijeće ustanove socijalne skrbi)

- (1) Javna ustanova ima stručno vijeće.
- (2) Stručno vijeće donosi Poslovnik o radu kojim se uređuje način rada stručnog vijeća.
- (3) Stručno vijeće čine svi stručni radnici javne ustanove socijalne skrbi.
- (4) Stručno vijeće raspravlja i ravnatelju daje mišljenje i prijedloge o:
 - a) stručnim pitanjima koja se odnose na djelatnost javne ustanove utvrđenu zakonom i drugim propisima,
 - b) ustroju javne ustanove i podružnice,
 - c) najsloženijim stručnim pitanjima vezanim za ostvarivanje prava i drugih djelatnosti javne ustanove,
 - d) godišnjem planu i programu rada javne ustanove,
 - e) potrebi stručnog usavršavanja,
 - f) drugim pitanjima utvrđenim statutom javne ustanove.

Članak 117.
(Izgradnja, održavanje i opremanje javnih ustanova socijalne skrbi)

- (1) Sredstva za izgradnju, održavanje i opremanje javnih ustanova socijalne skrbi osiguravaju se u proračunu osnivača i iz drugih izvora.
- (2)

Članak 118.
(Štrajk u ustanovama socijalne skrbi)

- (1) Ukoliko se u ustanovi socijalne skrbi organizira štrajk, mora se osigurati, ovisno od djelatnosti, neometano i kontinuirano obavljanje sljedećih poslova:
 - a) redovna isplata novčanih primanja korisnicima,
 - b) smještaj, prehrana i zdravstvena zaštita korisnika smještenih u ustanove socijalne

- skrbi, i
- c) pomoć i njega u kući.
- (2) Za obavljanje poslova i zadataka iz stavka (1) ovoga članka, koji se moraju provoditi za vrijeme trajanja štrajka, kao i način i uvjete za obavljanje tih poslova i zadataka primjenjivat će se odredbe zakona koji regulira oblast štrajka.

Članak 119. **(Popis ustanova)**

- (1) Ustanove socijalne skrbi se osnivaju kao:
1. centar za socijalnu skrb,
 2. obiteljsko savjetovalište,
 3. ustanova socijalne skrbi za smještaj,
 4. centar za podršku i njegu,
 5. sigurna kuća,
 6. ustanova socijalne skrbi za dnevno zbrinjavanje i usluge,
 7. prihvatilište.
- (2) Popis ustanova iz stavka 1. ovog članka može se proširiti sukladno potrebama, a ukoliko je djelatnost ustanove dijelom u nadležnosti dva ili više ministarstava, međusobna prava i obveze ministarstava će se regulirati posebnim sporazumom.

1. Centar za socijalnu skrb

Članak 120. **(Centar za socijalnu skrb)**

- (1) Centar za socijalnu skrb je javna ustanova.
- (2) Centar za socijalnu skrb može se osnovati za područje jedne ili više jedinica lokalne samouprave, za područje grada ili za područje županije, a u skladu sa županijskim propisima.
- (3) Centar za socijalnu skrb može imati jednu ili više organizacijskih jedinica.
- (4) Centar za socijalnu skrb ima stručno vijeće.
- (5) Financiranje centra za socijalnu skrb uređuje se ovim zakonom.

Članak 121. **(Upravljanje i rukovođenje centrom za socijalnu skrb)**

- (1) Centrom za socijalnu skrb upravlja i rukovodi ravnatelj.
- (2) Odredbe članka 107., čl. 108., čl. 109., čl. 110. ovoga Zakona, ne primjenjuju se na Centar za socijalnu skrb, s tim da ravnatelj obavlja poslove iz članka 108. ovoga zakona.
- (3) Odredbe članka 111. do čl. 115. ovoga Zakona odgovarajuće se primjenjuju na ravnatelja centra za socijalnu skrb tako da poslove upravnog vijeća vrši osnivač.

Članak 122. **(Nadležnost centra za socijalnu skrb)**

- (1) Centar za socijalnu skrb na osnovu javnih ovlasti:
- a) rješava u prvom stupnju o osnovnim i proširenim pravima i uslugama iz socijalne skrbi, dječje zaštite, obiteljskopravne zaštite i skrbištva, kaznenopravne zaštite maloljetnih

- osoba i drugim pravima u skladu s posebnim zakonom,
- b) provodi ovrhu svojih rješenja,
 - c) izdaje uvjerenja i druge potvrde,
 - d) daje podatke o obiteljskim prilikama te mišljenja i prijedloge u sudskim postupcima koji se odnose na obiteljskopravnu i kaznenopravnu zaštitu,
 - e) sudjeluje kao stranka ili umješač pred sudom i drugim državnim tijelima kad se radi o zaštiti osobnih interesa djece i drugih članova obitelji koji se ne mogu brinuti sami o sebi ni o svojim pravima i interesima,
 - f) obavlja nadzor nad obiteljima koje osiguravaju smještaj korisnika,
 - g) vodi evidenciju i dokumentaciju o pravima, pruženim uslugama i poduzetim mjerama u okviru svoje djelatnosti i izdaje uvjerenja na osnovu svoje evidencije i
 - h) vrši druge poslove u skladu s propisima federacije, županije i općine.
- (2) Centar za socijalnu skrb na osnovu javnih ovlasti obavlja i poslove zbrinjavanja djece odbjeglih iz obitelji ili ustanove, provodi odgojne mjere nad djecom s poremećajima u ponašanju izvan vlastite obitelji ili s boravkom u obitelji.

Članak 123.

(Ostali stručni poslovi u nadležnosti centra za socijalnu skrb)

Osim javnih ovlaštenja iz članka 122. ovog zakona, centar za socijalnu skrb obavlja i druge stručne poslove:

- a) procjenjuje potrebe korisnika i planira pružanje usluga,
- b) otkriva, prati i proučava probleme iz oblasti socijalne skrbi,
- c) usuglašava metode i kriterije rada,
- d) neposredno organizira socijalnu skrb,
- e) primjenjuje mjere i propise iz oblasti socijalne skrbi,
- f) potiče i organizira aktivnosti od preventivnog značaja za oblast socijalne skrbi,
- g) neposredno pruža usluge socijalnog rada,
- h) sudjeluje u donošenju plana razvoja socijalne skrbi za područje lokalne zajednice,
- i) obavlja stručno analitičke poslove,
- j) surađuje s građanima, mjesnim zajednicama, državnim i entitetskim tijelima i ustanovama, nevladinim organizacijama, udrugama građana, pravosudnim tijelima, policijskim upravama i drugim organima koji mogu doprinijeti unapređivanju kvalitete socijalnog rada i socijalne skrbi,
- k) potiče dobrovoljni rad, dobrotvorne i druge djelatnosti,
- l) prikuplja dokumentaciju o korisnicima socijalne skrbi,
- m) provodi aktivnosti na području sprečavanja trgovine ljudima, nasilja u obitelji, vršnjačkog nasilja i problema ovisnosti,
- n) provodi zaštitne mjere u skladu sa Zakonom o zaštiti nasilja u obitelji,
- o) obavlja i druge poslove utvrđene ovim i drugim važećim propisom.

2. Obiteljsko savjetovalište

Članak 124.

(Obiteljsko savjetovalište)

- (1) Obiteljsko savjetovalište je ustanova socijalne skrbi koju može osnovati pravna ili fizička osoba, a može se osnovati i kao organizacijska jedinica centra za socijalnu skrb.
- (2) Obiteljsko savjetovalište može na području jedne županije uspostaviti jednu ili više podružnica.

- (3) Obiteljsko savjetovalište radi na unapređenju stanja u području psihosocijalne skrbi i pružanja psihosocijalnih usluga obitelji sa posebnim fokusom na izgradnju i jačanje funkcionalnih obiteljskih odnosa.
- (4) Obiteljsko savjetovalište u svom radu usko surađuje sa institucijama iz sustava socijalne skrbi, socijalno-psihološke, obrazovne i zdravstvene mreže, vladinog sektora i civilnog društva.

Članak 125.
(Nadležnost obiteljskog savjetovališta)

- (1) Obiteljsko savjetovalište, obavlja poslove savjetodavnog i preventivnog rada i druge stručne poslove koji se odnose na:
 - a) individualni, partnerski, obiteljski i grupni savjetodavno-terapeutski rad u sekundarnoj i tercijarnoj prevenciji,
 - b) izradu i realizaciju programa u primarnoj prevenciji funkcionalnosti obitelji,
 - c) edukativni rad sa korisnicima usluga i zaposlenicima u sustavu psihosocijalne mreže,
 - d) istraživačko-razvojno proučavanje pojava i problema obitelji, njenih članova i međusobnih odnosa,
 - e) publiciranje stručno-tematskih sadržaja (priručnika, brošura, informativno-edukativnih i propagandnih materijala);
 - f) promoviranje funkcionalnih obiteljskih odnosa i zdravih stilova života.
- (2) Poslovi iz stavka (1) ovog članka su u funkciji:
 - a) sprječavanja nastanka i suzbijanja negativnih pojava, problema i poteškoća u obiteljskom sustavu;
 - b) harmoniziranja obiteljskih, bračnih odnosa u funkciji jačanja odgovornog roditeljstva;
 - c) stjecanja pozitivnih navika i formiranja pravilnih životnih stavova i uvjerenja kod djece i mlađih punoljetnih osoba;
 - d) educiranja građana i profesionalaca iz djelokruga psihosocijalne i dječje zaštite;
 - e) stručne i profesionalne pomoći institucijama, ustanovama i organizacijama u skladu sa njihovim potrebama;
 - f) promocije i promidžbe ustanove, njenih aktivnosti u oblasti psihosocijalne skrbi i drugih stručno tematskih sadržaja u cilju afirmacije obitelji, obiteljskih vrijednosti i obiteljske funkcionalnosti.
- (2) Obiteljsko savjetovalište obavlja i stručno-analičke poslove iz svog djelokruga, te informativne, savjetodavne, preventivno-terapijske, edukacijske, promotivne i druge stručne poslove vezane uz pružanje podrške obitelji, djeci.

3. Ustanova socijalne skrbi za smještaj

Članak 126.
(Ustanova socijalne skrbi za smještaj)

- (1) Ustanova socijalne skrbi za smještaj je ustanova koju osniva Federacija, županija, pravna ili fizička osoba, a može se osnovati i kao organizacijska jedinica centra za socijalnu skrb.
- (2) Ustanova socijalne skrbi za smještaj osniva se za obavljanje skrbi izvan vlastite obitelji i to kao:
 - a) ustanova za djecu i mlađe punoljetne osobe:
 1. ustanova za djecu i mlađe punoljetne osobe bez obiteljske skrbi,
 2. ustanova za djecu i mlađe punoljetne osobe sa smetnjama u razvoju,

3. ustanova za djecu i mlađe punoljetne osobe sa poremećajima u ponašanju.
- b) ustanova za odrasle osobe:
 1. ustanova za starije osobe,
 2. ustanova za osobe sa invaliditetom.

Članak 127.
(Ustanova za djecu i mlađe punoljetne osobe)

Ustanova za djecu i mlađe punoljetne osobe osniva se kao:

- a) ustanova za djecu i mlađe punoljetne osobe bez roditeljske skrbi pruža usluge skrbi izvan vlastite obitelji za djecu bez roditelja ili koje roditelji zanemaruju ili zloupotrebljavaju svoje roditeljske dužnosti, ili je to iz drugih razloga u interesu djeteta ili mlađe punoljetne osobe,
- b) ustanova za djecu i mlađe punoljetne osobe sa smetnjama u razvoju koja osigurava djeci i mlađim punoljetnim osobama sa smetnjama u razvoju smještaj, prehranu, odjeću, rekreativne, i kulturno-zabavne aktivnosti, radno-okupacijsku terapiju, a u skladu sa njihovim sposobnostima, vrstom i stupnjem invalidnosti podrška u obrazovanju i osposobljavanju,
- c) ustanova za djecu i mlađe punoljetne osobe s poremećajima u ponašanju koja zbrinjava djecu i mlađe punoljetne osobe, na osnovu izrečene mjere obiteljsko-pravne zaštite povjeravanjem djeteta ustanovi na čuvanje i odgoj, ili na smještaj i usluge zaštite izvan vlastite obitelji i usluge obrazovanja djeci i mlađim punoljetnim osobama s poremećajima u ponašanju.

Članak 128.
(Ustanova za odrasla osobe)

Ustanove za odrasle osobe osnivaju se kao:

- a) ustanova za starije i nemoćne osobe koja pruža usluge zaštite izvan vlastite obitelji starijim, te nemoćnim osobama kojima je zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju i nemoći prijeko potrebna stalna podrška i njega druge osobe.
- b) ustanova za osobe s invaliditetom koja pruža usluge zaštite izvan vlastite obitelji osobi kojoj nije potrebno bolničko liječenje ili nakon bolničkog liječenja, a kojoj se zaštita ne može pružiti u vlastitoj obitelji ili osigurati na drugi način;

Članak 129.
(Mreža ustanova za smještaj)

- (1) Ministarstvo utvrđuje mrežu ustanova socijalne skrbi koje pružaju usluge institucionalnog smještaja.
- (2) U mreži ustanova iz stavka (1) ovog članka, pored javnih ustanova, nalaze se ustanove koje pružaju usluge domskog smještaja a koje organiziraju vjerske zajednice, udruge i druge domaće i strane pravne ili fizičke osobe pod uvjetima i na način propisan ovim zakonom.
- (3) Ministarstvo je obavezno prije utvrđivanja mreže pribaviti prethodno mišljenja nadležnih centara za socijalnu skrb/službe socijalne skrbi.
- (4) Mreža se utvrđuje prema stvarnoj potrebi zaštite izvan vlastite obitelji za korisnike kojima se ovo pravo priznaje rješenjem centra za socijalnu skrb/službe socijalne skrbi.
- (5) Mrežom iz stavka (1) ovog članka bliže se uređuje prostorni raspored, djelatnost ustanova koje pružaju usluge domskog smještaja, njihovi kapaciteti, grupe korisnika i uvjete za

razvoj mreže.

Članak 130. (Prestanak rada ustanova za smještaj)

Osnivači ustanova za smještaj dužni su najmanje šest mjeseci prije donošenja odluke o prestanku rada ustanove o tome obavijestiti centar za socijalnu skrb/službu socijalne skrbi, nadležni organ, kao i korisnike, odnosno njihove zakonske zastupnike.

4. Centar za podršku i njegu

Članak 131. (Centar za podršku i njegu)

- (1) Centar za podršku i njegu osigurava starijim i iznemoglim osobama i osobama s invaliditetom obavljanje neophodnih kućnih poslova i njegu u njihovom kućanstvu.
- (2) Centar za podrška i njegu osigurava djeci sa invaliditetom i djeci sa težim kroničnim oboljenjima njegu u njihovom kućanstvu.
- (3) Centar za podrška i njegu u kući mogu osnovati ustanove socijalne skrbi, udruge građana, vjerske organizacije ili domaće i strane pravne i fizičke osobe u skladu sa zakonom.

5. Sigurna kuća

Članak 132. (Sigurna kuća)

- (1) Sigurna kuća je ustanova koju osniva fizička ili pravna osoba u skladu sa zakonima sa ciljem osiguranja privremenog smještaja za žrtve nasilja u obitelji.
- (2) Sigurna kuća pruža sigurni smještaj i specijaliziranu podršku žrtvama nasilja iz stavka (1) ovog članka prilagođenu njihovim specifičnim potrebama.
- (3) Specijalizirane usluge mogu podrazumijevati, ali se ne ograničavaju na psihološko savjetovanje, njegu u slučaju traume, pravno savjetovanje, zastupanje i terenske aktivnosti, SOS telefone.
- (4) Sigurna kuća može na području županije uspostaviti jednu ili više podružnica.
- (5) Sigurna kuća u svom radu surađuje sa institucijama iz sustav socijalne, psiho-socijalne, obrazovne i zdravstvene mreže, policije i zasniva se na bliskoj suradnji između vladinih institucija i organizacija civilnog društva.
- (6) Na postupak smještaja, rad i druge mjere u sigurnim kućama se shodno primjenjuju odredbe Zakona o zaštiti nasilja u obitelji i relevantni podzakonski propisi.

6. Ustanova socijalne skrbi za dnevno zbrinjavanje i usluge

Članak 133. (Ustanova socijalne skrbi za dnevno zbrinjavanje)

- (1) Ustanova socijalne skrbi za dnevno zbrinjavanje i dnevne usluge u zajednici osniva se u skladu sa ovim zakonom radi podržavanja boravka korisnika u obitelji i neposrednom okruženju.
- (2) Ustanovu iz prethodnog stavka može osnovati fizička ili pravna osoba u skladu sa ovim

zakonom.

- (3) Ustanova socijalne skrbi za dnevno zbrinjavanje i usluge koja se osniva u skladu sa ovim zakonom je:
- a) centar za dnevno zbrinjavanje djece i mlađih punoljetnika,
 - b) centar za dnevno zbrinjavanje odraslih osoba i
 - c) centar za specijalističke socijalne usluge.

Članak 134.

(Centar za dnevno zbrinjavanje djece i mlađih punoljetnika)

- (1) Centar za dnevno zbrinjavanje djece i mlađih punoljetnika zbrinjava djecu i mlađe punoljetnike s invaliditetom, djecu sa poremećajima u ponašanju, djecu s društveno neprihvatljivim ponašanjem i djecu s drugim problemima u razvoju i osigurava dnevni boravak, ishranu, zdravstveni nadzor, odgojno-obrazovni rad, osposobljavanje za rad, radne aktivnosti i kulturno-zabavne i rekreativne aktivnosti, prema njihovim sposobnostima, sklonostima i iskazanom interesu.
- (2) Ustanova iz stavka (1) ovog članka može zbog radnog osposobljavanja korisnika uključiti u proizvodni rad prema njegovim sposobnostima, pod posebnim uvjetima i stalnim nadzorom.
- (3) Aktom o osnivanju centra za dnevno zbrinjavanje djece i mlađih punoljetnika definira se vrsta usluga koje će pružati.

Članak 135.

(Centar za dnevno zbrinjavanje odraslih osoba)

- (1) Centar za dnevno zbrinjavanje odraslih osoba osigurava na najadekvatniji način zadovoljavanje osnovnih životnih potreba odraslim osobama s invaliditetom i starim osobama kroz dnevno zbrinjavanje.
- (2) U ustanovi iz stavka (1) ovog članka korisnicima se osigurava: dnevni boravak, prehrana, zdravstveni nadzor, radna i okupaciona terapija, kulturno-zabavne i rekreativne aktivnosti i druge aktivnosti prema njihovim sposobnostima i sklonostima.
- (3) Ustanova iz stavka (1) ovog članka može se osnovati kao samostalna ili u okviru drugih ustanova socijalne skrbi koje pružaju usluge odraslim i starim osobama.
- (4) Aktom o osnivanju centra za dnevno zbrinjavanje odraslih osoba definira se vrsta usluga koja će se pružati.

Članak 136.

(Centar za specijalističke socijalne usluge)

- (1) Centar za specijalističke socijalne usluge osigurava pružanje različitih stručnih socijalnih usluga pojedincima i grupama, kao što su: procjena stanja i dijagnostika, savjetodavni rad, individualni i grupni tretmani, podrška udomiteljskim obiteljima, socijalna rehabilitacija i rehabilitacija, resocijalizacija, zaštićeno stanovanje, stanovanje uz podršku, usluge SOS telefona, osobna asistencija za osoba s invaliditetom i druge usluge koje su ustanovljene planovima razvoja jedinica lokalne samouprave i odlukama o proširenim pravima.
- (2) Aktom o osnivanju ustanova iz stavka (1) ovog članka definira se vrsta i obim specijalističkih socijalnih usluga koje će se pružati u ustanovi.

7. Prihvatište

Članak 137. (Prihvatište)

- (1) Prihvatište je ustanova u kojoj se na kraći period zbrinjavaju napuštena djeca, djeca sa poremećajima u ponašanju, odrasle osobe društveno negativnog ponašanja, trudnice i majke sa djecom do godinu dana života djeteta, kojima je uslijed materijalne neosiguranosti, nerješene stambenog pitanja, narušenih obiteljskih odnosa, i sličnih situacija, potrebno privremeno zbrinjavanje, kao i druge osobe koje imaju potrebu za hitnom socijalnom skrbi.
- (2) U prihvatilištu se provodi dijagnostičko-opservacijski tretman, kao i pružanje neophodnih mjera zaštite.
- (3) U prihvatilištu se primjenjuju zdravstveno-higijenske, odgojno-obrazovne i psihosocijalne mjere i zadovoljavanje egzistencijalnih i drugih potreba korisnika.
- (4) Boravak u prihvatilištu može trajati do tri mjeseca, a samo u izuzetnim situacijama može trajati do šest mjeseci, ukoliko postupak iznalaženja adekvatnog oblika zbrinjavanja to zahtijeva i tokom tog vremena je potrebno utvrditi odgovarajući oblik zbrinjavanja.
- (5) Prihvatište iz stavka (1) ovog članka može se organizirati i u okviru odgovarajućih ustanova socijalne skrbi koje zbrinjavaju korisnike, pod uvjetom da je prostor za njegovo funkcioniranje fizički odvojen od ostalog dijela ustanove.
- (6) Aktom o osnivanju prihvatilišta definira se specifična grupa korisnika, usluge i metode koje će se primjenjivati u prihvatilištu.

Članak 138. (Smještaj u ustanovu)

- (1) Prijem osoba u ustanovu i njihovo otpuštanje vrši se na način određen općim aktom ustanove.
- (2) Ustanova je dužna primiti na smještaj osobe koje uputi centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi ili drugi nadležni organ.
- (3) Izuzetno od odredbe stavka (2) ovog članka, ustanova može uskratiti prijem upućene osobe u slučaju popunjenosti kapaciteta, kao i u slučaju da, s obzirom na svoju djelatnost, nije u mogućnosti pružiti odgovarajuće usluge korisnika.

Članak 139. (Odlučivanje o smještaju u ustanovu)

- (1) O smještaju u ustanove odlučuje centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi na čijem području osoba ima prebivalište, na osnovu sveobuhvatne procjene stanja i potreba korisnika, ovršne odluke suda, i svih drugih relevantnih činjenica utvrđenih u postupku.
- (2) Centar za socijalnu skrb/služba socijalne skrbi koji je smjestio osobu u ustanovu, dužan je, radi brige, zaštite, liječenja fizičkog ili mentalnog zdravlja te osobe, pratiti njen tretman u ustanovi.
- (3) Obaveza iz stavka (2) ovog članka posebno se odnosi na slučaj kada je dijete smješteno u ustanovu.

Članak 140.
(Ostali davatelji usluga)

- (1) Udruge, vjerske zajednice, gospodarska poduzeća i druge domaće i strane pravne osobe mogu osim obavljanja svoje djelatnosti za koju su upisani u sudski registar ili registar kod drugog nadležnog organa u skladu s posebnim zakonima, pružati socijalne usluge na način i pod uvjetima propisanim ovim zakonom i propisima županije.
- (2) Davatelji socijalnih usluga iz stavka (1) ovog članka socijalne usluge mogu pružati samostalno ili u partnerstvu sa ustanovama socijalne skrbi.
- (3) Ustanove socijalne skrbi, posebno centri za socijalnu skrb i ustanove smještaja, mogu određene socijalne usluge utvrditi kao predmet tenderskih procedura na osnovu kojih će zaključiti ugovor sa davateljem usluga.
- (4) Davatelji socijalnih usluga iz stavka (1) ovog članka socijalne usluge pružaju u skladu sa standardima kvaliteta socijalnih usluga koje propisuje Ministar.
- (5) Davatelji socijalnih usluga iz stavka (1) ovog članka dužni su na propisani način voditi evidenciju i dokumentaciju o korisniku, vrstama usluga i drugim pitanjima važnim za rad i o tome dostaviti izvješće Ministarstvu.
- (6) Sadržaj i način vođenja evidencije i dokumentacije te način i rokove za dostavu izvješća iz stavka (1) ovog članka pravilnikom propisuje Ministar.
- (7) Socijalne usluge se mogu pružati i realizacijom određenih namjenskih i odobrenih programa.

POGLAVLJE XII - STRUČNI RADNICI U SOCIJALNOJ SKRBI

Članak 141.
(Zaposleni u ustanovi socijalne skrbi i kod davatelja usluga socijalne skrbi)

- (1) U ustanovama socijalne skrbi, odnosno kod davatelja usluga socijalne skrbi poslove obavljaju: stručni radnici, stručni suradnici, pomoćni radnici i druge osobe, u skladu sa zakonom.
- (2) Osobe iz stavka (1) ovog članka dužne su da svojim radom i ponašanjem doprinose ostvarivanju ciljeva socijalne skrbi.

Članak 142.
(Stručni radnici i stručni suradnici)

- (1) Stručni radnici u centru za socijalnu skrb/službi socijalne skrbi su: socijalni radnik, pravnik, psiholog, pedagog, defektolog (edukator-rehabilitator) i socijalni pedagog, a u drugoj ustanovi socijalne skrbi i kod davatelja usluga socijalne skrbi stručni radnici su i logoped, andragog, sociolog i liječnik.
- (2) Stručni suradnici su osobe druge odgovarajuće struke, sa stečenim visokom obrazovanjem na studijima prvog ili drugog stupnja, odnosno na osnovnim studijima, u trajanju od najmanje tri godine i vrednuju se sa najmanje 180, odnosno 240 ECTS bodova, odnosno imaju odgovarajuću stručnu spremu stečenu prema starom sustavu obrazovanja, a koji obavljaju poslove iz svoje struke u ustanovi socijalne skrbi i kod davatelja usluga socijalne skrbi.

Članak 143.
(Stručni poslovi u socijalnoj zaštiti)

- (1) Stručni poslovi u socijalnoj skrbi grupiraju se prema funkcijama, prirodi radnih procesa i rezultatima koji nastaju u pružanju usluga socijalne skrbi.
- (2) Ministar utvrđuje stručne poslove u socijalnoj skrbi, kao i bliže uvjete i standarde za njihovo obavljanje podzakonskim aktom.

Članak 144.
(Službena legitimacija)

- (1) Stručni radnici centra za socijalnu skrb/službe socijalne skrbi imaju status službene osobe i ovlaštenja koja dokazuju službenom legitimacijom.
- (2) Obrazac i sadržaj službene legitimacije iz stavka (1) ovoga članka propisuje Ministar.

Članak 145.
(Pripravnici)

- (1) Nakon završenog obrazovanja stručni radnici dužni su se osposobiti za samostalan rad za zanimanje za koje su se školovali tijekom pripravničkog staža.
- (2) Pripravnički staž iz stavka 1. ovoga članka traje 12 mjeseci.
- (3) Ugovor o radu sklapa se s pripravnikom na određeno vrijeme.
- (4) Pripravnički staž može se provoditi i kao stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa (u daljnjem tekstu: stručno osposobljavanje za rad), a ugovor o stručnom osposobljavanju za rad sklapa se u pisanom obliku.
- (5) Iznimno, odredbe stavka 1. do 4. ovoga članka ne primjenjuju se na zdravstvene i druge stručne radnike koji u djelatnosti socijalne skrbi obavljaju poslove uređene posebnim propisima.

Članak 146.
(Polaganje stručnog ispita)

- (1) Nakon isteka pripravničkog staža pripravnici stječu pravo polaganja stručnog ispita pred ispitnim povjerenstvom Ministarstva.
- (2) Uvjerenje o položenom stručnom ispitu izdaje Ministarstvo.
- (3) Sadržaj i način provođenja pripravničkog staža u djelatnosti socijalne skrbi, uvjete koje moraju ispunjavati ustanove i druge pravne osobe te obrtnici koji obavljaju djelatnost socijalne skrbi i fizičke osobe koje profesionalno obavljaju poslove socijalne skrbi za provođenje pripravničkog staža, sadržaj, program i način polaganja stručnoga ispita, sadržaj i izgled uvjerenja o položenom stručnom ispitu, propisuje pravilnikom Ministar.
- (4) Odredbe stavaka 1. do 3. ovoga članka ne primjenjuju se na zdravstvene i druge stručne radnike u djelatnosti socijalne skrbi za koje su pitanja iz ovih odredbi uređena propisima ministarstva nadležnog za njihove poslove.

Članak 147.
(Oslobađanje obveze polaganja ispita)

- (1) Na stručnog radnika koji u vrijeme zasnivanja radnog odnosa u djelatnosti socijalne skrbi ima odgovarajuće radno iskustvo na poslovima određenog stupnja obrazovanja i odgovarajuće struke određeno za pripravnički staž ne primjenjuju se odredbe ovoga Zakona koje se odnose na pripravnički staž, ali mora u roku od godine dana od prijema u radni odnos položiti stručni ispit.

- (2) Stručni radnik koji je položio stručni ispit u odgovarajućoj stručnoj spremi u drugoj djelatnosti, primit će se na rad u ustanovu socijalne skrbi ili kod drugog pružatelja socijalnih usluga bez obveze polaganja stručnog ispita.
- (3) Nije dužan polagati stručni ispit stručni radnik koji ima znanstveni stupanj magistra ili doktora znanosti iz područja društvenih, odgojnih i medicinskih znanosti u onim poljima, odnosno granama koje imaju dodirne točke s djelatnošću socijalne skrbi, ili položen pravosudni ispit ili stručni ispit u skladu s propisima o državnim službenicima, odnosno koji ima više od 10 godina radnog staža u struci.

Članak 148.

(Stručno usavršavanje stručnih radnika i suradnika)

- (1) Stručno usavršavanje, u smislu ovog zakona, je neprekidno stjecanje znanja i vještina stručnih radnika i stručnih suradnika u socijalnoj skrbi.
- (2) Troškove stručnog usavršavanja stručnih radnika i stručnih suradnika snose poslodavac i stručni radnici odnosno stručni suradnici.

Članak 149.

(Obaveza stručnog usavršavanja)

- (1) Stručni radnici i stručni suradnici u socijalnoj skrbi imaju pravo i dužnost da tijekom profesionalnog rada stalno prate razvoj znanosti i struke i da se stručno usavršavaju radi održavanja i unapređivanja profesionalnih kompetencija i kvaliteta stručnog rada.
- (2) Stručno usavršavanje stručnih radnika uvjet je za napredovanje i stjecanje, odnosno obnavljanje licence.

Članak 150.

(Plan stručnog usavršavanja)

- (1) Ustanova socijalne skrbi, odnosno davatelj usluga socijalne skrbi dužan je da stručnom radniku i stručnom suradniku osigura stručno usavršavanje, u skladu sa ovim zakonom, a prema planu stručnog usavršavanja.
- (2) Plan stručnog usavršavanja iz stavka (1) ovog članka donosi Ministarstvo na prijedlog ustanova socijalne skrbi i davatelja usluga socijalne skrbi.

Članak 151.

(Supervizija)

- (1) Stručni radnici u djelatnosti socijalne skrbi imaju pravo i obavezu na superviziju.
- (2) Ustanove socijalne skrbi dužne su da osiguraju uvjete za uvođenje supervizije stručnim radnicima i radnicima na ostalim poslovima socijalne skrbi.
- (3) Supervizijom se stručnim radnicima osigurava proces učenja, usvajanje novih znanja, razvijanje vještina, a sve u cilju poboljšanja kvaliteta rada s korisnicima.
- (4) Poslove supervizije obavljaju educirani i licencirani stručnjaci koji su zvanje supervizora stekli u verificiranim procesima obrazovanja.

Članak 152.
(Poslovi socijalne skrbi kao profesionalne djelatnosti)

Fizičke osobe mogu samostalno obavljati poslove savjetovališta i poslove pomoći i njege u kući kao profesionalnu djelatnost pod uvjetima propisanim ovim zakonom.

Članak 153.
(Uvjeti za samostalno obavljanje poslova socijalne skrbi kao profesionalne djelatnosti)

- (1) Poslove iz članka 152. ovog zakona može obavljati osoba ako:
 - a) ima odgovarajuću stručnu spremu,
 - b) ima radnu i poslovnu sposobnost,
 - c) ima zdravstvenu sposobnost za obavljanje djelatnosti,
 - d) nije u radnom odnosu odnosno ne obavlja drugu samostalnu djelatnost,
 - e) raspolaže odgovarajućim prostorom i opremom,
 - f) je državljanin Bosne i Hercegovine sa prebivalištem na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine,
 - g) položen stručni ispit i licencu.
- (2) Poslove iz stavka (1) ovog članka ne može obavljati osoba protiv koje se vodi kazneni postupak, ili je pravomoćno osuđena za kaznena djela propisana kaznenim zakonima u Bosni i Hercegovini, a koja su po obilježjima kaznenog djela nespojiva sa obavljanjem djelatnosti iz članka 152. ovog zakona.
- (3) Uvjete u pogledu prostora, opreme i kadra za obavljanje poslova iz stavka (1) ovog članka pravilnikom propisuje Ministar.
- (4) Ministar rješenjem utvrđuje visinu troškova u postupku utvrđivanja ispunjenosti uvjeta za samostalno obavljanje poslova socijalne skrbi kao profesionalne djelatnosti.

Članak 154.
(Savjetovalište)

- (1) Fizička osoba u savjetovalištu pruža usluge savjetovanja djeci, mlađim punoljetnicima i odraslim osobama u obitelji kao stručnu pomoć u prevladavanju poteškoća, stvaranju uvjeta za očuvanje i razvoj osobnih mogućnosti te odgovornog odnosa pojedinca prema samome sebi, obitelji i društvu, s ciljem rješavanja njegovih osobnih poteškoća i osnaživanja, usluge terapijskog rada i medijacije.
- (2) Više osoba koja obavljaju poslove savjetovanja i ispunjavaju uvjete iz stavka (1) ovoga članka, mogu osnovati zajedničko savjetovalište.
- (3) Suglasnost za osnivanje zajedničkog savjetovališta donosi Ministar, na osnovu ugovora fizičkih osoba koje osnivaju savjetovalište.

Članak 155.
(Usluga pomoći i njege u kući)

- (1) Fizička osoba može podnijeti zahtjev za pružanje usluge pomoći i njege u kući korisnika propisane člankom 60. ovoga zakona, za najviše 30 korisnika.
- (2) Fizička osoba iz stavka (1) ovoga članka mora imati najmanje srednju stručnu spremu.

Članak 156.
(Uvjeti i postupak za početak obavljanja poslova pomoći i njege u kući)

Na uvjete i postupak za izdavanje rješenja za početak obavljanja poslova pomoći i njege u kući, primjenjuju se odredbe članka 153., 155. i 159. ovoga zakona.

Članak 157.

(Osnovne obaveze osobe koja samostalno obavlja poslove socijalne skrbi kao profesionalnu djelatnost)

- (1) Osoba koja samostalno obavlja poslove socijalne skrbi iz članka 152. ovog zakona kao profesionalnu djelatnost dužna je o početku, načinu i djelokrugu rada obavijestiti centar za socijalnu skrb/službu socijalne skrbi na čijem području djeluje.
- (2) Osoba koja samostalno obavlja poslove socijalne skrbi iz članka 152. ovog zakona kao profesionalnu djelatnost dužna je voditi evidenciju i dokumentaciju o korisniku, vrstama usluga i drugim pitanjima važnim za rad u skladu s podzakonskim aktom o vođenju evidencije i dokumentacije o korisnicima, koji propisuje Ministar.

Članak 158.

(Ostale obaveze osobe koja samostalno obavlja poslove socijalne skrbi kao profesionalnu djelatnost)

Osoba koja samostalno obavlja poslove socijalne skrbi iz članka 152. ovog zakona kao profesionalnu djelatnost obavezna je da:

- a) u obavljanju poslova iz socijalne skrbi primjenjuje metode stručnog rada,
- b) poštuje osobnost korisnika, njegovo dostojanstvo i nepovredivost osobnog i obiteljskog života i čuva profesionalnu tajnu,
- c) pruži usluge korisniku prema rješenju centra za socijalnu skrb/službe socijalne skrbi,
- d) daje podatke o svom radu na zahtjev županijskog ministarstva, centra za socijalnu skrb/službe socijalne skrbi i
- e) surađuje sa javnim i drugim službama koje se bave socijalnom skrbi.

Članak 159.

(Podnošenje zahtjeva i izdavanje rješenja)

- (1) Zahtjev za obavljanje poslova socijalne skrbi iz člana 152. ovog zakona podnosi se Ministarstvu.
- (2) Rješenje o odobrenju za rad donosi nadležni Ministar, nakon što utvrdi da su ispunjeni uvjeti za rad propisani ovim zakonom i propisima u pogledu prostora, opreme i kadra.
- (3) U slučaju promjene ili proširenja djelatnosti primjenjuje se stavak (2) ovog članka.

Članak 160.

(Evidencija)

- (1) Ministarstvo vodi evidenciju osoba koje samostalno obavljaju profesionalnu djelatnost u socijalnoj skrbi kojima je odobrilo rad.
- (2) Sadržaj i način vođenja evidencije iz stavka (1) ovog članka propisuje Ministar podzakonskim aktom.

Članak 161.

(Prestanak odobrenja)

Odobrenje za samostalno obavljanje poslova socijalne skrbi iz članka 152. ovog zakona kao profesionalne djelatnosti prestaje:

- a) odjavom,
- b) po sili zakona i
- c) rješenjem nadležnog organa.

Članak 162.

(Prestanak odobrenja po sili zakona)

- (1) Odobrenje za samostalno obavljanje poslova socijalne skrbi iz članka 152. ovog zakona kao profesionalne djelatnosti prestaje po sili zakona ako osoba koja ima odobrenje za rad:
 - a) umre,
 - b) izgubi potpuno ili djelomično poslovnu sposobnost,
 - c) zasnuje radni odnos,
 - d) izgubi zdravstvenu sposobnost,
 - e) bude pravomoćnom sudskom odlukom osuđena za kazneno djelo propisano kaznenim zakonima u Bosni i Hercegovini, a koje je po obilježjima kaznenog djela nespojivo sa obavljanjem profesionalne djelatnosti iz članka 158. ovog zakona i
 - f) više ne ispunjava uvjete za profesionalno obavljanje djelatnosti socijalne skrbi.
- (2) Ministar rješenjem utvrđuje prestanak samostalnog obavljanja poslova socijalne skrbi kao profesionalne djelatnosti.

Članak 163.

(Privremeno obustavljanje poslovanja)

- (1) Osoba koja samostalno obavlja poslove socijalne skrbi kao profesionalnu djelatnost može privremeno obustaviti poslovanje zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga.
- (2) U slučaju privremene obustave poslovanja iz stavka (1) ovog članka, osoba koja samostalno obavlja poslove socijalne skrbi kao profesionalnu djelatnost obavezna je o tome obavijestiti Ministarstvo i centar za socijalnu skrb/službu socijalne skrbi na čijem području djeluje.

Članak 164.

(Ostvarenje prihoda za fizičke osobe)

- (1) Fizičke osobe iz članka 152. ovoga zakona mogu ostvariti prihode:
 - a) izravno naplatom od korisnika,
 - b) na temelju ugovora s ministarstvom nadležnim za poslove socijalne skrbi, odnosno sa centrom za socijalnu skrb/službom socijalne skrbi,
 - c) iz zaklada, fondacija i poklona.
- (2) Cijena usluga koje fizičke osobe pružaju na osnovu rješenja centra za socijalnu skrb/službe socijalne skrbi, određuje se u skladu s pravilnikom iz članka 54. stavak 6. ovog zakona.

XV - LICENCIRANJE USTANOVA SOCIJALNE SKRBI I DRUGIH DAVATELJA SOCIJALNIH USLUGA

Članak 165.

(Licenciranje)

- (1) Licenciranje je postupak u kome se utvrđuje ispunjava li ustanova socijalne skrbi, odnosno

davatelj usluga socijalne skrbi propisane uvjete i minimalne standarde kvalitete za pružanje usluga u oblasti socijalne skrbi.

- (2) Postupak licenciranja iz stavka (1) ovog članka provodi Ministarstvo.

Članak 166.

(Licenca)

- (1) Licenca je javna isprava kojom se potvrđuje da ustanova ili davatelj usluga iz članka 165. ovog zakona ispunjava propisane uvjete u pogledu prostora, opreme i kadra, te propisane normative i minimalne standarde za pružanje određenih usluga u djelatnosti socijalne skrbi.
- (2) Licenca se izdaje davatelja usluga na rok od pet godina.

Članak 167.

(Uvjeti za davanje Licence)

- (1) Pravo na licencu ima ustanova odnosno davatelj usluga koji:
 - a) je registriran u skladu sa zakonom,
 - b) ispunjava propisane uvjete u pogledu prostora, opreme i stručnog kadra,
 - c) ispunjava propisane minimalne standarde za pružanje socijalnih usluga za koje traži davanje licence.

Članak 168.

(Obnavljanje licence)

- (1) Licenca se obnavlja na zahtjev davatelja usluge.
- (2) Za obnavljanje licence važe uvjeti koji se primjenjuju u vrijeme podnošenja zahtjeva za obnavljanje licence.
- (3) Postupak za obnavljanje licence mora se pokrenuti najkasnije šest mjeseci prije isteka roka na koji je licenca data.

Članak 169.

(Privremeno ukidanje licence)

- (1) Ukoliko nadležna inspekcija tokom roka na koji je licenca data utvrdi da pružatelj davatelj usluge više ne ispunjava pojedine uvjete iz članka 167. ovog zakona, donijet će rješenje kojim se utvrđuju nedostaci u odnosu na ispunjenost uvjeta i ostavlja rok za njihovo otklanjanje.
- (2) Davatelj usluge može nastaviti s pružanjem usluge do isteka roka ostavljenog za otklanjanje utvrđenih nedostataka.
- (3) Ukoliko davatelj usluge ne otkloni nedostatke u skladu sa rješenjem iz stavka (1) ovog članka, nadležni inspektor je obavezan o tome obavijestiti nadležno ministarstvo koje je izdalo licencu.

Članak 170.

(Oduzimanje licence)

Izdavatelj licence će rješenjem oduzeti licencu davatelju usluge koji u ostavljenom roku iz članka 169. ovog zakona ne otkloni utvrđene nedostatke i ne ispunji uvjete propisane za pružanje usluga za koje je registriran.

POGLAVLJE XVI - NAKNADA ŠTETE

Članak 171. (Naknada štete)

Korisnik isplaćenog novčanog prava ili usluge iz ovog zakona dužan je da nadoknadi običnu štetu u skladu s Zakonom o obveznim odnosima Federacije Bosne i Hercegovine, ako je na temelju neistinitih i netočnih podataka ostvario primanja na koja nije imao pravo, a za koje je znao ili je trebao znati da su neistiniti, odnosno netočni.

Članak 172. (Pravo na povrat novčanih sredstava)

Pravo na povrat novčanih iznosa isplaćenih po osnovu korištenja prava iz ovog zakona od korisnika prava, kao i osoba koje su po zakonu dužne sudjelovati u uzdržavanju korisnika, ima nadležno tijelo na čiji teret je vršena isplata prava.

POGLAVLJE XVII - KAZNENE ODREDBE

Članak 173.

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 1.500,00 KM kaznit će se za prekršaj pravna ili fizička osoba ako:
 - a) započne s radom prije no što nadležni organ utvrdi da su ispunjeni propisani uvjeti za početak rada u skladu s člankom 101. i 102. ovog zakona,
 - b) ne vodi na propisani način evidenciju i dokumentaciju o korisniku, vrstama usluga i drugim pitanjima ili ako o tome ne dostavlja propisano izvješće u skladu s člankom 140. stavak 5.,
 - c) ako nastavi s radom nakon što je odjavila obavljanje poslova u skladu s člankom 163. ovog zakona ili joj je zabranjen rad u skladu s članom 161. i 162. ovog zakona,
 - d) pruža usluge smještaja većem broju korisnika od kapaciteta koji je utvrdio nadležni organ prilikom utvrđivanja ispunjenosti uvjeta propisanih za početak rada iz člana 101. ovog zakona,
 - e) vodi postupke tako da ne osigurava povjerljivost podataka i dostojanstvo korisnika ili dužnost čuvanja profesionalne tajne u skladu s člankom 24. ovog zakona,
- (2) Za prekršaj iz stavka (1) ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 1.000,00 KM.
- (3) Za prekršaj iz stavka (1) točka e) ovoga članka uz novčanu kaznu izreći će se i mjera oduzimanja više naplaćenog iznosa u korist korisnika usluge.

Članak 174.

Novčanom kaznom od 500,00 do 1.500,00 KM kaznit će se za prekršaj fizička osoba iz članka 152. ovoga zakona:

- a) ako ne izvijesti centar za socijalnu skrb/službu socijalne skrbi o početku, načinu i

- djelokrugu svojega rada u skladu s člankom 157. ovog zakona,
- b) ako privremeno obustavi poslovanje iz neopravdanih razloga ili ako ne obavijesti nadležne organe o privremenoj obustavi poslovanja u skladu s člankom 163. ovog zakona.

Članak 175.

Novčanom kaznom od 100,00 do 1.000,00 KM kaznit će se korisnik socijalne skrbi ako je dao neistinite podatke na temelju kojih je ostvario pravo sukladno članku 29. ovog zakona.

DIO TREĆI

POGLAVLJE XVIII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 176.

Postupci za ostvarivanje prava, započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, a koji nisu završeni, okončat će se po odredbama ovog zakona.

Članak 177.

- (1) Ministarstvo će u roku od šest (6) mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona donijeti sve pravilnike i podzakonske akte predviđene ovim zakonom.
- (2) Odredbe o Komori socijalne skrbi, te odredbe o licenciranju stručnih radnika i ostale odredbe od značaj za djelatnost socijalnog rada će biti donesene kada se stvore uvjeti za njihovo donošenje i primjenu.

Članak 178.

Postojeće ustanove koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi, dužne su uskladiti svoj rad, statute i druge opće akte s odredbama ovog zakona, u roku od šest (6) mjeseci od dana početka primjene ovog Zakona.

Članak 179.

Do donošenja propisa iz članka 177. ovog zakona primjenjivat će se propisi i opći akti iz oblasti socijalne skrbi koji su se primjenjivali do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Članak 180.

Danom početka primjene ovog zakona, prestaje primjena Zakona o socijalnoj skrbi ("Narodne novine HBŽ", broj: 5/98).

Članak 181.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama HBŽ".

O B R A Z L O Ž E N J E **ZAKONA O SOCIJALNOJ SKRBI**

I – USTAVNI TEMELJ ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Ustavni temelj za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama članka 26. e, a u svezi sa člankom 15. I Ustava Hercegbosanske Županije (“Narodne novine Hercegbosanske Županije”, broj: 3/96, 9/00, 9/04, 10/05) kojim je utvrđeno da Skupština Hercegbosanske županije ima pravo donositi zakone koji se tiču socijalne politike.

II – RAZLOZI ZA DONOŠENJE OVOG ZAKONA

Sustav socijalne skrbi u Županiji ima značajnu ulogu u prevenciji siromaštva i socijalne isključivosti među pojedincima i grupama stanovništva u stanju socijalne potrebe, a naročito onih koje imaju ograničene mogućnosti sudjelovanja u ekonomskim aktivnostima, zbog npr. nemogućnosti pristupa zapošljavanju. Rastuća nejednakost, ekonomska nesigurnost i socijalna isključivost narušavaju socijalnu koheziju i ekonomski rast što uzrokuje sve veću osjetljivost društva te često doprinosi dezintegraciji društva. Nezaposlenost, siromaštvo i diskriminacija predstavljaju značajne faktore socijalne isključivosti koji se, ako se žele postići i održati socijalna stabilnost i viša razina društvenog i ekonomskog blagostanja svih članova društva, moraju tretirati na sveobuhvatan način. Ovi složeni i međusobno povezani problemi imaju ozbiljne implikacije po smanjenje siromaštva.

Više analiza stranih i domaćih organizacija pokazao je da je sustav socijalne skrbi u Federaciji BiH neadekvatan, naročito kada je riječ o smanjivanju siromaštva. Te analize su, na temelju Ankete o potrošnji domaćinstava, pokazale da je ispod apsolutne linije siromaštva koja omogućuje egzistencijalni minimum 2007. godine u Federaciji BiH bilo 17,4% stanovništva, a 2011. godine 22,7% stanovništva (u BiH 2007. – 18,6 i 2011. – 23,4%; a u RS 2007. – 20,2% i 2011. – 25,3%). Ovi podaci su rezultat primjene metodologije Agencije za statistiku BiH, a posljednja Anketa o potrošnji domaćinstava je za 2011. godinu. Očigledno je došlo do značajnog porasta siromaštva i može se procijeniti da je poslije 2011. godine siromaštvo nastavilo trend porasta.

Ocijenjeno je neophodnim uključivanje kategorije radno sposobnih, a koji ispunjavaju uvjete za primanje naknade kako bi se zaštitila egzistencija onih koji su zaista ugroženi, a ne bi se smjela praviti razlika prema uzroku zbog čega je netko doveden u poziciju da nema potreban minimalni standard za životnu egzistenciju. Zbog toga su zakonom regulirana pitanja Aktivacije korisnika za ovu kategoriju gdje bi se zapravo zadržavanje ove kategorije u sistemu socijalne skrbi smatralo privremenim i gdje bi se težilo što bržem socijalnom uključivanju. Također, određenim rješenjima bi destimulirali mogućnost “rada u svojoj ekonomiji” koja je sada moguća u modelu ostvarenja prava po statusu. Princip prednosti izvaninstitucionalnih rješenja nad institucionalnim bi trebao dovesti do aktivne i kreativne uloge socijalnog radnika u socijalnoj zaštiti. Nedostatak osoblja za druge administrativne poslove (tamo gdje je nedostatak osoblja), centri za socijalnu skrb i službe mogu prevladati prijemom volontera u skladu sa Zakonom o volontiranju gdje bi se na taj način mladim ljudima omogućio staž potreban za pripravnčki ispit ili kao dokaz za radno iskustvo radi apliciranja na poslove ili angažiranjem korisnika naknada koji ispunjavaju uvjete za obavljanje jednostavnijih ili složenijih administrativnih poslova. Ovaj pristup traži i povezivanje s partnerima iz vladinog sektora, kao i nevladinog sektora i privatnog sektora, radi angažiranja korisnika u volontiranju prema njihovim sposobnostima i mogućnostima u skladu s individualnim planovima aktivacije korisnika.

Zakonom se reguliraju i socijalne usluge.

Zakonom je regulirano i licenciranje ustanova socijalne skrbi i mogućnost obavljanja pojedinih usluga kao samostalnog profesionalnog rada što bi trebalo doprinijeti zadovoljavanju potreba za pojedinim socijalnim uslugama.

Zakonske procedure javnih nabavki (direktnom dodjelom ugovora do određenog zakonskog iznosa ili putem javnog tendera) bi trebale biti provedene neovisno, stručno i izbor bi morao biti uvijek u kombinaciji s kvalitetom usluga, cijenama, mogućnostima dugotrajnog pružanja usluga i drugim odgovarajućim elementima.

III – OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH PRAVNIH RJEŠENJA

DIO PRVI

U Poglavlju I - Uvod (čl. 1. do 5.) sadržane su odredbe koje uređuju predmet zakona, (djelatnost socijalne skrbi, ciljevi socijalne skrbi, načela socijalne skrbi, prava iz socijalne skrbi, osiguranje usluga, nadležnost i postupak, financiranje, nadzor, evidencija i registri, ustanove socijalne skrbi, stručni radnici u socijalnoj skrbi, samostalno obavljanje poslova socijalne skrbi kao profesionalne djelatnosti, licenciranje ustanova socijalne skrbi i drugih davatelja socijalnih usluga, naknada štete i druga pitanja od značaja za ostvarivanje osnovnih prava iz socijalne skrbi u Hercegbosanskoj županiji) pojam socijalne skrbi i značenje pojedinih izraza u zakonu.

U Poglavlju II – Djelatnost i ciljevi socijalne skrbi (čl. 6. do 14.) definirana je djelatnost i ciljevi socijalne skrbi. Nadalje, Članom 8. definirano je da djelatnost socijalne skrbi obavljaju ustanove socijalne skrbi, jedinice lokalne samouprave, udruženja i fondacije, organizacije koje osnivaju vjerske zajednice, građanin pojedinac, kao i druga fizičke i pravne osobe u skladu za zakonom. Definirano je da se ustanove mogu osnovati kao javne i privatne, osim centra za socijalni rad koja se osnivaju isključivo kao javne ustanove. Članom 9. definirana je Komora socijalne skrbi kao nezavisna, neprofitna i profesionalna organizacija zaposlenih stručnih radnika i stručnih suradnika u socijalnoj skrbi županije koje povezuje zajednički profesionalni interes, te da će se bliže odredbe o Komori definirati posebnim zakonom. U ovom poglavlju još su obrađeni članovi koji se odnose na ostvarenje prava iz socijalne skrbi, evidenciju, nadzor, shodnu primjenu odredaba Zakona o upravnom postupku, osnovna i proširena prava, tko su nosioci socijalne skrbi.

DIO DRUGI

U Poglavlju III – Načela socijalne skrbi (čl. 15. do 25.) obrađeno je 11 načela socijalne skrbi i to: načelo supsidijarnosti, socijalne pravičnosti, dostupnosti, individualizacije, uključenosti korisnika u zajednici, pravodobnosti, poštivanje ljudskih prava i integriteta, načelo zabrane diskriminacije, informiranosti o pravima i uslugama, načelo tajnosti i zaštite osobnih podataka te načelo poštivanja privatnosti.

U Poglavlju IV –Korisnici socijalne skrbi (čl. 26. do 28.) utvrđeno je tko može biti korisnik socijalne skrbi i to: djeca, punoljetna lica i strani državljani i osobe bez državljanstva (**čl. 26**). Nadalje, definirana su djeca kao korisnici socijalne skrbi (**čl. 27**) i to: djeca bez roditeljske skrbi; odgojno zanemarena djeca; odgojno zapušteno dijete / djeca u sukobu sa zakonom; djeca čiji je razvoj ometen obiteljskim prilikama; djeca sa invaliditetom; djeca žrtve obiteljskog i drugog nasilja; djeca žrtve trgovine ljudima; djeca žrtve zloupotrebe psihoaktivnih supstanci i drugih oblika ovisnosti; djeca sa društveno negativnim ponašanjem; djeca bez pratnje i djeca kojoj je zbog posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne skrbi, kao i punoljetne osobe kao korisnici socijalne skrbi (**čl. 28**) i to: osobe s invaliditetom; materijalno neosigurane osobe ili osobe u stanju siromaštva, starije osobe bez obiteljskog staranja; osobe s društveno negativnim ponašanjem; osobe žrtve obiteljskog i drugog nasilja; žrtve trgovine ljudima; žrtve zloupotrebe

psihoaktivnih supstanci i drugih oblika ovisnosti; beskućnici i osobe kojima je zbog posebnih okolnosti potreban odgovarajući oblik socijalne skrbi.

Poglavlje V – Prava iz socijalne skrbi (čl. 29. do 70.) utvrđena su osnovna prava iz socijalne skrbi kao što su: pravo na zajamčenu minimalnu naknadu, pravo na jednokratnu pomoć, pravo na izuzetnu pomoć, pravo na socijalne usluge..(čl. 29). Kao prvo osnovno pravo iz socijalne skrbi regulirano je pravo na zajamčenu minimalnu naknadu (čl. 30-47), utvrđeno je tko su korisnici tog prava, zatim osnovica za utvrđivanje iznosa, način utvrđivanja zajamčene minimalne naknade, utvrđivanje iznosa zajamčene minimalne naknade, prihodi kućanstva i samca, ukidanje prava, prestanak prava, zdravstvena zaštita.

Kao drugo osnovno pravo iz socijalne skrbi regulirano je pravo na jednokratnu pomoć (čl. 48, 49), a koje je regulirano kroz utvrđenje korisnika tog prava i kroz visinu jednokratne pomoći.

Kao treće osnovno pravo iz socijalne skrbi regulirana je izuzetna pomoć (čl. 50-53) a koje je regulirano kroz utvrđenje korisnika tog prava i kroz visinu izuzetne pomoći.

I kao posljednje tj. četvrto osnovno pravo iz socijalne skrbi regulirano je pravo na socijalne usluge (čl. 54-70), kao novo pravo koje se osigurava korisnicima. U ovom poglavlju utvrđen je pojam i sadržaj socijalnih usluga, način pružanja socijalnih usluga i vrste socijalnih usluga. Vrste socijalnih usluga pojedinačno su regulirane i obrađene i to kao: prva socijalna usluga (informiranje, prepoznavanje i početna procjena potreba), usluga procjene i planiranja koja podrazumijeva procjena stanja, potreba, snaga i rizika korisnika i drugih značajnih osoba u njegovom okruženju; procjena skrbnika, udomitelja i usvojitelja; izrada individualnog ili obiteljskog plana pružanja usluga i mjera pravne zaštite i drugih procjena i planova, dnevne usluge u zajednici koje obuhvaćaju dnevni boravak, pomoć u kući, i druge usluge koje podržavaju boravak korisnika u obitelji i neposrednom okruženju, usluge podrške za samostalan život koje obuhvaćaju stanovanje uz podršku, obuka za samostalni život i druge vrste podrške neophodne za aktivno sudjelovanje korisnika u društvu, zatim savjetodavno-terapijske i socijalno-edukativne usluge koje obuhvaćaju intenzivne usluge podrške obitelji koja je u krizi, savjetovanje i podrška roditelja, udomitelja i usvojitelja, podrška obitelji koja se skrbi o svom djetetu ili odraslom članu obitelji sa smetnjama u razvoju, održavanje obiteljskih odnosa i ponovno spajanje obitelji, savjetovanje i podrška u slučajevima nasilja, obiteljska terapija, medijacija, aktivacija i druge savjetodavne i edukativne usluge i aktivnosti i na kraju usluge smještaja koje podrazumijevaju smještaj u drugu obitelj za djecu i odrasle (udomiteljstvo), institucionalni smještaj, smještaj u prihvatilište i druge vrste smještaja.

Poglavlje VI – Osiguranje usluga (čl. 71.) definirano je da socijalne usluge koje osiguravaju županija i jedinice lokalne samouprave, za koje postoji potreba, a ne mogu ih osigurati u potrebnom obimu ustanove socijalne skrbi čiji su osnivači županija ili jedinica lokalne samouprave, osiguravaju se od davatelja se od socijalnih usluga, koji je za to licenciran, putem javnih nabava u skladu s propisima o javnim nabavama i ovim zakonom. Dalje je definirano koje se usluge ne mogu nabavljati putem javnih nabava te ih isključivo pružaju ustanove socijalne skrbi čiji su osnivači Federacija, županija ili jedinica lokalne samouprave.

Poglavlje VII – Nadležnost i postupak (čl. 72. do 83.) definirana je primjena odredaba Zakona o upravnom postupku, rješavanje o pravima iz socijalne skrbi, revizija, izmijenjene okolnosti, pokretanje postupka, rješavanje o zahtjevu korisnika, vještačenje, isključivanje prava, žurnost postupka, troškovi postupka i odlučivanje po žalbi.

Poglavlje VIII – Financiranje (čl. 84. do 89.) propisano je da se sredstva za financiranje socijalne skrbi (čl. 84.) osiguravaju iz Proračuna Federacije, županije, općina, ulaganja osnivača ustanove socijalne skrbi, osobnog udjela korisnika, legata, poklona, oporuke i iz drugih izvora.

Poglavlje IX – Nadzor (čl. 90. do 93.) definirane su vrste nadzora i to: upravni, inspekcijski i stručni nadzor.

Poglavlje X – Evidencija i registri (čl. 94. do 98.) definirane su zbirke podataka i registri, preuzimanje podataka od drugih organa, taksativno su određene informacije o korisniku koje se smatraju povjerljivim (čl. 96.), dalje je definirano da ministarstvo vodi evidenciju ustanova i davatelja usluga, određena je obaveza ustanova i drugih davatelja usluga da vode evidenciju o korisnicima i pravima te je propisano tko donosi bliže uvjete o vrsti, sadržaju i načinu vođenja evidencija (član 97.) i na kraju poglavlja definiraju se registri o licencama (čl. 98.).

Poglavlje XI – Ustanove socijalne skrbi (čl. 99. do 139.) definirani su ciljevi osnivanja ustanova socijalne skrbi, način osnivanja i rad ustanova socijalne skrbi, uvjeti za osnivanje ustanova socijalne skrbi, dozvola za rad kao i shodna primjena propisa o ustanovama, i Zakona o radu. Dalje je definirano osnivanje javnih ustanova socijalne skrbi, akti javne ustanove, obaveze i odgovornosti javne ustanove, upravno vijeće, djelokrug upravnog vijeća, imenovanje, uvjeti za izbor te razrješenje članova upravnog vijeća, uvjeti za izbor ravnatelja javne ustanove, razrješenje ravnatelja javne ustanove, izgradnja, održavanje i opremanje javnih ustanova socijalne skrbi, štrajk u ustanovama socijalne skrbi te lista ustanova. Pored navedenog, definirane su, pojedinačno, ustanove socijalne skrbi i njihove nadležnosti i to: centar za socijalnu skrb, obiteljsko savjetovanište, ustanova socijalne skrbi za smještaj i to kao ustanova za djecu i mlađe punoljetne osobe i ustanove za odrasle osobe, centar za podršku i njegu, sigurna kuća, ustanova socijalne skrbi za dnevno zbrinjavanje i usluge (centar za dnevno zbrinjavanje djece i mlađih punoljetnika, centar za dnevno zbrinjavanje odraslih osoba i centar za specijalističke socijalne usluge) i prihvatilište. Nadalje, propisano je mreža ustanova socijalne skrbi, smještaj u ustanovu i odlučivanje o smještaju.

Poglavlje XII – Udruge, vjerske zajednice, druge pravne osobe koje pružaju socijalne usluge (čl. 140.) definirani su kao ostali davatelji usluga koji pored svoje djelatnosti mogu pružati usluge socijalne skrbi samostalno ili u suradnji s ustanovama socijalne skrbi pod uvjetima i na način propisan ovim zakonom.

Poglavlje XIII – Stručni radnici u socijalnoj skrbi (čl. 141. do 151.) definirani su zaposleni u ustanovi socijalne skrbi i kod pružatelja usluga socijalne skrbi, stručni radnici i stručni suradnici, stručni poslovi u socijalnoj zaštiti, službena legitimacija. Nadalje u ovom poglavlju su definirani i pripravnici, stručni ispit, stručno usavršavanje stručnih radnika i suradnika, obaveza i plan stručnog usavršavanja te supervizija.

Poglavlje XIV – Samostalno obavljanje poslova socijalne skrbi kao profesionalne djelatnosti (čl. 152. do 164.) definirani su i utvrđeni poslovi socijalne skrbi koje mogu obavljati fizičke osobe, uvjeti za samostalno obavljanje poslova socijalne skrbi kao profesionalne djelatnosti, savjetovanište, usluga pomoći i njege u kući, uvjeti i postupak za početak obavljanja poslova podrške i njege u kući, osnovne obaveze osoba koje samostalno obavljaju poslove socijalne skrbi kao profesionalnu djelatnost, ostale obaveze osoba koje samostalno obavljaju poslove socijalne skrbi kao profesionalnu djelatnost, postupak podnošenja zahtjeva i izdavanja rješenja, evidencija, prestanak odobrenja, prestanak odobrenja po sili zakona, privremeno obustavljanje poslova i ostvarenje prihoda za fizičke osobe.

Poglavlje XV – Licenciranje ustanova socijalne skrbi i drugih davatelja socijalnih usluga (čl. 165. do 170.) definirano je licenciranje, licenca, uvjeti za davanje licence, obnavljanje licence,

privremeno ukidanje licence i oduzimanje licence.

Poglavlje XVI – Naknada štete (čl. 171. i 172.) definirana je naknada štete koju snosi korisnik isplaćenog novčanog prava ili usluge iz ovog zakona koji je dužan nadoknaditi običnu štetu u skladu s Zakonom o obveznim odnosima Federacije Bosne i Hercegovine, ako je na osnovu neistinitih i netočnih podataka ostvario primanja na koja nije imao pravo, a za koje je znao ili je trebao znati da su neistiniti, odnosno netočni.

Poglavlje XVII – Kaznene odredbe (čl. 173. do 177.) definirane su i utvrđene kaznene odredbe tj. odgovornost za prekršaj za fizičke i pravne osobe kao i odgovorne osobe u pravnoj osobi, vrste prekršaja i visine novčanih kazni za prekršaje.

DIO TREĆI

Poglavlje XVIII – Prijelazne i završne odredbe (čl. 178. do 183.) utvrđeno je da će postupci za ostvarivanje prava, započeti prije stupanja na snagu ovog zakona, a koji nisu završeni, okončat će se po odredbama ovog zakona. Zatim je definirana obaveza ministarstva za donošenje pravilnika za provedbu zakona, obaveza ustanova socijalne skrbi za usklađivanje pravila i općih akata sa novim zakonom, kao i prestanak primjena odredaba Zakon o socijalne skrbi,

IV – FINANCIJSKA SREDSTVA